

การฝึกอบรมทางวิชาชีพ Series No.5/Add.3
มาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

**คู่มือสิทธิมนุษยชน ฉบับขยายความ
สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ**

หนังสือเรื่อง มาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นภายใต้การให้คำแนะนำของพลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัต ประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

ผู้เขียน สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

ผู้แปล นาวาอากาศโทหญิง สมปอง สมัชชานนท์

รูปเล่ม บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด

ISBN 92-1-154153-0

ISSN 1020-1688

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2555

สนับสนุนและจัดพิมพ์โดย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี

ชั้น ๖ และ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๒๒

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๖

สายด่วน ๑๓๗๗

E-mail : help@nhrc.or.th

www.nhrc.or.th

พิมพ์ที่ บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด

ลิขสิทธิ์

© 2010 United Nations for the English edition

© 2012 United Nations for the Thai edition

All rights reserved

การฝึกอบรมทางวิชาชีพ Series No.5/Add.3

มาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

คู่มือสิทธิมนุษยชน ฉบับขยายความ
สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สารจาก ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 257 วรรคหนึ่ง (1) (6) และ (7) และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 (1) (2) (4) และ (5) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนพร้อมเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ รวมทั้งส่งเสริมการศึกษา การวิจัย การเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ

เนื่องจากการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เกี่ยวกับการกระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมาก และโดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมช่วงต้น ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับเพื่อการปฏิบัติภารกิจด้านการสืบสวนสอบสวน การจับกุม การคุมขัง การใช้กำลังและอาวุธปืน และอื่นๆ ซึ่งบางกรณีอาจทำให้เกิดการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสนับสนุนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้จัดให้มีการแปลเอกสารของสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR Professional Training Series No.5/Add.3) เรื่อง “Human Rights Standards and Practice for the Police : Expanded Pocket Book on Human Rights for the Police” (มาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ : คู่มือสิทธิมนุษยชนฉบับขยายความ สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ) ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งการสืบสวนสอบสวน การจับกุม การคุมขัง และการใช้กำลังและอาวุธปืน โดยมีบทสรุปย่อเป็นมาตรฐานสากลสำหรับสิทธิมนุษยชนแต่ละด้าน และการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสมควรนำมาปรับใช้เป็นแนวทางมาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งในระดับผู้ปฏิบัติงานและผู้บังคับบัญชาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยต่อไป

ขอขอบคุณคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คือ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม และคณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่มีส่วนทำให้การแปลและพิมพ์เอกสารชุดนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และหวังว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ศาสตราจารย์อมรา พงศาพิชญ์
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ความเป็นมาและกิตติกรรมประกาศ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้จัดให้มีการแปลเอกสารของสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR Professional Training Series No.5/Add.3) เรื่อง “Human Rights Standards and Practice for the Police : Expanded Pocket Book on Human Rights for the Police” (มาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ : คู่มือสิทธิมนุษยชนฉบับขยายความ สำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ) ตามที่คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมเสนอให้มีการจัดแปล ทั้งนี้ เนื้อหาสาระเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานขององค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นสากล จึงสมควรนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นไปโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม ในการประชุมครั้งที่ 2/2553 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2553 ได้พิจารณาเอกสารแปลแล้ว มีความเห็นให้ส่งเอกสารแปลดังกล่าวไปยังกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อพิจารณาตรวจคำแปลที่ดำเนินการไว้แล้วให้มีความถูกต้องด้านความหมายภาษาไทย และการใช้ภาษาตามกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของไทยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งได้รับความกรุณาจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นอย่างดี

เนื่องจากคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม ได้ครบวาระการปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2553 และต่อมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมขึ้น ตามคำสั่งที่ 10/2554 ลงวันที่ 10 มกราคม 2554 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านร่วมเป็นอนุกรรมการ ได้ร่วมกันพิจารณาเอกสารคำแปลทั้งหมดแล้ว เห็นว่าคำแปลของทั้งสามหน่วยงานบางถ้อยคำมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง จึงได้พิจารณาดำเนินการที่บรรณาธิการในภาพรวมเพื่อให้มีความหมายเป็นแนวเดียวกัน โดยได้ร่วมกันประชุมพิจารณาเลือกคำแปล รวมทั้งสิ้น 16 ครั้ง และเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2554

ขอขอบคุณสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติผู้เป็นเจ้าของเอกสารต้นฉบับ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ช่วยตรวจแก้ไขคำแปลให้มีความสมบูรณ์ในด้านถ้อยคำภาษาไทยและด้านกฎหมายมากยิ่งขึ้น และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิของคณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ตามรายนามที่ปรากฏในท้ายคู่มือเล่มนี้ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นที่มีได้ระบุนามทุกท่านที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

อนึ่ง หากการแปลคู่มือเล่มนี้จะมีความบกพร่องหรือผิดพลาดไม่ว่ากรณีใดๆ ข้าพเจ้าในฐานะประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรมขออภัยไว้ทั้งหมด เพื่อจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

พลตำรวจเอก วันชัย ศรีนวลนัด

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประธานอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม

คำนำ

หนังสือ “คู่มือ” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงที่สะดวกต่อการพกพาและใช้งานสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเนื้อหาของ “คู่มือ” ถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ ตามหัวข้อสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจ เช่น การสืบสวน การจับกุม การคุมขัง และการใช้กำลัง ในแต่ละหัวข้อจะมีบทสรุปย่อเป็นมาตรฐานสากลสำหรับสิทธิมนุษยชนด้านนั้นๆ และส่วนที่ว่าด้วย “การปฏิบัติ” ซึ่งจะมีข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานเหล่านั้นไปสู่การปฏิบัติไว้ด้วย

แหล่งที่มาของมาตรฐานและการปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน จะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของ “คู่มือ” ฉบับนี้ ซึ่งรวมถึงสนธิสัญญาฉบับสำคัญๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ปฏิญญาเฉพาะเรื่องต่างๆ และหลักการสำคัญๆ ในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งองค์การสหประชาชาติให้การยอมรับเพื่อนำมาใช้

การกำหนดใช้ชื่อต่างๆ รวมตลอดถึงการนำเสนอสาระในเอกสารนี้ ไม่ถือว่าเป็นนัยของการแสดงความคิดเห็นใดๆ ของสำนักเลขาธิการสหประชาชาติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางกฎหมายของประเทศใดประเทศหนึ่ง เขตการปกครอง เมือง หรือพื้นที่ หรือของอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือการกำหนดปักปันแนวชายแดน หรือขอบเขตของดินแดนของประเทศเหล่านั้น

เนื้อหาต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ สามารถนำไปคัดลอกหรือพิมพ์ซ้ำได้โดยเสรี โดยมีข้อแม้ว่า จะต้องระบุแหล่งกำเนิดของเนื้อหาเหล่านั้นให้ชัดเจน และจัดส่งเอกสารที่ปรากฏเนื้อหาที่พิมพ์ซ้ำจำนวน 1 ฉบับให้กับสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Switzerland

สารบัญ

สารจากประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	3
ความเป็นมาและกิตติกรรมประกาศ	4
คำนำ	5
การใช้หลักการทั่วไปด้านสิทธิมนุษยชน	7
วิธีปฏิบัติด้านจริยธรรมและกฎหมาย	7
การรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยในประเทศประชาธิปไตย	8
การไม่เลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย	10
การสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	11
การจับกุม	13
การคุมขัง	15
การใช้กำลังและอาวุธปืน	18
การก่อความไม่สงบ ภาวะฉุกเฉิน และความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ	21
การให้ความคุ้มครองแก่เด็กและเยาวชน	25
สิทธิมนุษยชนของผู้หญิง	28
ผู้ลี้ภัยและบุคคลไร้สัญชาติ	30
สิทธิมนุษยชนของผู้เสียหาย	33
การบังคับบัญชาและการบริหารจัดการของหน่วยงานตำรวจ	34
การรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน	36
การป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ	36
แหล่งข้อมูลอ้างอิงว่าด้วยมาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน	39
ภาคผนวก	41

การใช้หลักการทั่วไปด้านสิทธิมนุษยชน

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศมีผลบังคับใช้กับทุกรัฐ และทุกหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายของรัฐเหล่านั้นด้วย
- สิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ชอบธรรมสำหรับกฎหมายระหว่างประเทศ และการตรวจสอบโดยนานาชาติ
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องรู้และปฏิบัติตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

- นำนโยบายสิทธิมนุษยชนที่ครอบคลุมมาใช้ในองค์กร
- นำมาตรฐานสิทธิมนุษยชนมากำหนดไว้ในระเบียบการปฏิบัติงานของตำรวจ
- จัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชนแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน ตั้งแต่แรกรับเข้าปฏิบัติงานและอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ
- ร่วมมือกับองค์กรสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

วิธีปฏิบัติด้านจรรยาบรรณและกฎหมาย

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- สิทธิมนุษยชนเป็นศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิดของมนุษย์ทุกคน
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอยู่ตลอดเวลา
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่กฎหมายกำหนดตลอดเวลา ด้วยการรับใช้ชุมชน และให้การคุ้มครองประชาชนจากการกระทำที่ผิดกฎหมายทั้งปวง ด้วยความรับผิดชอบอย่างสูงตามวิชาชีพของตน
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการทุจริตประพฤติมิชอบต่อหน้าที่ และจะต้องคัดค้านและต่อสู้กับการกระทำดังกล่าวทั้งปวงอย่างแข็งขัน
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเคารพและคุ้มครองศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ ทั้งต้องดำรงรักษาและสนับสนุนส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งปวง
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องรายงานการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ และหลักการต่าง ๆ ในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
- การปฏิบัติของตำรวจจะต้องเคารพถึงหลักความชอบด้วยกฎหมาย ความจำเป็นที่ต้องใช้ การไม่เลือกปฏิบัติ สมควรแก่เหตุ และมีมนุษยธรรม

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- เข้ารับการฝึกอบรมระหว่างประจำการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเรื่องอำนาจและข้อจำกัดตามกฎหมาย
- ฟังระลึกไว้เสมอว่า “การเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา” ไม่สามารถยกขึ้นมาอ้าง เพื่อสร้างความชอบธรรมในการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เช่น การสังหารโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และการทรมาน
- ทำความคุ้นเคยกับกระบวนการร้องเรียนและการรายงาน จากทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- รายงานการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายและละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- จัดให้มีการฝึกอบรมระหว่างประจำการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องอำนาจตามกฎหมาย และสิทธิตามกฎหมายของประชาชน
- การทำตัวเป็นแบบอย่าง การบังคับบัญชา และการบริหารจัดการที่ดี ย่อมทำให้เชื่อมั่นได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนจะให้ความเคารพต่อศักดิ์ศรีของบุคคลทั้งปวง
- ทำให้มั่นใจว่า นโยบายและยุทธศาสตร์ทั้งปวงของหน่วยงานตำรวจ ตลอดจนการออกคำสั่งต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องคำนึงถึงข้อกำหนดในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
- ทำให้มั่นใจว่า รายงานและการร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกเรื่องได้รับการสืบสวนอย่างเต็มที่และเหมาะสม
- ปรับปรุงและบังคับใช้ระเบียบปฏิบัติงานประจำ ให้เป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน
- ปรับปรุงประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มีเนื้อความที่รวมเอามาตรฐานระหว่างประเทศตามที่ระบุไว้ในหัวข้อนี้เข้าไว้ด้วย

การรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยในประเทศประชาธิปไตย

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องรักษาความปลอดภัยสาธารณะ และคุ้มครองสิทธิของปวงชน
- กิจการตำรวจควรเป็นองค์กรอิสระภายในฝ่ายบริหารและอยู่ภายใต้อำนาจศาล
- หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยจะต้องเป็นตัวแทน ตอบสนองและรับผิดชอบต่อชุมชนโดยรวม
- เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และมีหน้าที่รับใช้ชุมชน
- เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนจะต้องปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรับใช้สาธารณะและรัฐบาลด้วยความเป็นกลาง
- เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไม่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมทางการเมือง

- เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไม่ถูกสั่งหรือบังคับให้ใช้อำนาจหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วย เพื่อป้อนทำลายหรือเอื้อประโยชน์ต่อพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ หรือสมาชิกของพรรคการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ใดๆ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ส่งเสริมสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและให้การคุ้มครองแก่บรรดาพรรคการเมือง บุคคล และองค์กรต่างๆ อย่างเสมอภาค โดยปราศจากอคติ
- บุคคลต้องใช้สิทธิและเสรีภาพของตน ภายใต้ข้อจำกัดตามบทบัญญัติของกฎหมาย
- การจำกัดการใช้สิทธิและเสรีภาพ จะทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อรักษาไว้ซึ่งการเคารพสิทธิของผู้อื่น และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนในสังคมประชาธิปไตย
- บุคคลมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐบาลของตน ทั้งโดยทางตรง หรือผ่านผู้แทนซึ่งมาจากการเลือกตั้งอย่างเสรี
- เจตนาารมณ์ของประชาชนจะต้องได้แสดงออกทางการเลือกตั้งที่แท้จริงตามวาระ ซึ่งเป็นการออกเสียงอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
- บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก การชุมนุม และการสมาคม

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- รักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระและความเป็นกลางทางการเมือง
- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลางและไม่เลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา หรือการเมือง
- คุ้มครองและให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งปวง อันหมายรวมถึงสิทธิที่จำเป็นในกระบวนการทางการเมือง
- ดำรงและรักษาไว้ซึ่งระเบียบทางสังคม เพื่อให้กระบวนการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ดำเนินไปได้โดยชอบด้วยกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ทำให้มั่นใจว่า นโยบายและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานตำรวจตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ความเคารพต่อรัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย
- สร้างวิธีการเพื่อค้นหาความต้องการโดยเฉพาะเจาะจงของชุมชนท้องถิ่น และตอบสนองต่อความต้องการเหล่านั้น
- ทำให้มั่นใจว่า องค์กรประกอบของหน่วยงานตำรวจเป็นตัวแทนของชุมชนทั้งหมด โดยการสรรหาคณากรนโยบายการบริหารจัดการ และการปฏิบัติที่ยุติธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
- ทำให้มั่นใจว่า กระบวนการสรรหาคณากรและหลักสูตรการฝึกอบรม ได้รับการออกแบบให้สามารถสรรหาและรักษาไว้ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีเจตนาารมณ์ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการรักษาความสงบเรียบร้อยในระบบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตย

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- มนุษย์เกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ
- สิทธิมนุษยชนมาจากศักดิ์ศรีที่ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเต็มความสามารถ และรับใช้ชุมชนรวมทั้งปกป้องคุ้มครองบุคคลจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเคารพและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งต้องดำรงรักษาและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของบุคคล
- บุคคลย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมาย และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ
- ในการคุ้มครองและรับใช้ชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ศาสนา ภาษา สีผิว ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติกำเนิด ฐานะ ถิ่นกำเนิด หรือสถานะอื่นใด
- การบังคับใช้มาตรการพิเศษบางประการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สำหรับบุคคลในสถานะที่จำเป็นต้องได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษต่างจากบุคคลทั่วไปตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น ผู้หญิง (หมายรวมถึง หญิงมีครรภ์และหญิงที่มีลูกอ่อน) เด็กและเยาวชน คนป่วย คนชรา และบุคคลอื่นใดไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- นโยบายในการสรรหาบุคลากร การแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาความดีความชอบของหน่วยงานตำรวจ จะต้องไม่เลือกปฏิบัติโดยมิชอบด้วยกฎหมายในทุกรูปแบบ

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- สร้างความคุ้นเคยกับชุมชนในพื้นที่ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ พบปะสนทนากับบรรดาผู้นำและตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มเชื้อชาติต่างๆ
- ร่วมในการเป็นสายตรวจเดินเท้า และเข้าร่วมในกิจกรรมบริการชุมชนต่างๆ กับกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายในพื้นที่
- แสดงการคัดค้านต่ออคติทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติ หรือการพูดในแง่ไม่ดี ทั้งในชุมชนและในสถานีตำรวจ
- เข้าร่วมการฝึกอบรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างชาติพันธุ์ - กลุ่มเชื้อชาติ ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของตน
- พูดคุยกับสมาชิกของชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ เพื่อเรียนรู้ความต้องการ ขอร้องเรียน และข้อเสนอแนะของพวกเขา โดยใช้ความละเอียดอ่อนและความเอาใจใส่

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- จัดให้มีการฝึกอบรมในระหว่างประจำการ เพื่อสร้างสำนึกของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้รับรู้ถึงความสำคัญของความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติพันธุ์และกลุ่มเชื้อชาติ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
- พัฒนาแผนปฏิบัติการด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ โดยการประชุมปรึกษาหารือกับชุมชนจากหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์
- ออกคำสั่งที่ชัดเจนเกี่ยวกับการวางตัว การใช้ภาษา และทัศนคติที่เหมาะสม ที่จะใช้กับกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มเชื้อชาติอันหลากหลาย
- ประเมินนโยบายของหน่วยงานในเรื่องการสรรหาบุคลากร การจ้างงาน และการส่งเสริมความก้าวหน้า เพื่อให้มั่นใจว่า กลุ่มต่างๆ ในองค์กรได้รับความยุติธรรม
- มีความกระตือรือร้นในการสรรหาบุคลากรจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และเชื้อชาติต่างๆ รวมทั้งจากกลุ่มต่างๆ ที่สมาชิกของกลุ่มทำงานอยู่ในหน่วยงานตำรวจน้อยเกินไป
- สร้างกลไกเพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ และข้อเสนอแนะจากสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาต่างๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- นำยุทธศาสตร์การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจชุมชนมาใช้
- แต่งตั้งผู้ประสานงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชนกลุ่มน้อยขึ้นภายในหน่วยงาน
- ลงโทษพฤติกรรมเลือกปฏิบัติ การเพิกเฉย หรือที่ไม่เหมาะสมกับวิชาชีพ
- ให้รางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่มีความคิดริเริ่ม สนับสนุนความสัมพันธ์ในชุมชนให้ดีขึ้น
- จัดให้มีการฝึกอบรมระหว่างประจำการ ด้านความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์และกลุ่มเชื้อชาติแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

การสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

ในการสืบสวนสอบสวน การสอบสวนพยาน ผู้เสียหายและผู้ต้องสงสัย รวมถึงการค้นตัว การค้นยานพาหนะ และอาคารสถานที่ และการดักฟังการส่งข่าวสารและการติดต่อสื่อสารนั้น :

- บุคคลย่อมมีสิทธิในความมั่นคงปลอดภัยส่วนบุคคล
- บุคคลย่อมมีสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม
- บุคคลย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์โดยการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรมว่ามีความผิด
- บุคคลต้องไม่ถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ทั้งนี้ รวมถึงครอบครัว บ้านพักอาศัย การติดต่อสื่อสารจากการกระทำโดยพลการ
- บุคคลต้องไม่ถูกทำให้เสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียง โดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมาย
- ในความพยายามให้ได้มาซึ่งข้อมูล จะต้องไม่ใช้วิธีการบีบบังคับ ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือทางจิตใจต่อผู้ต้องสงสัย พยาน หรือผู้เสียหาย

- การทรมานและการกระทำที่ไร้มนุษยธรรม หรือการปฏิบัติที่เป็นการข่มขู่คุกคาม จะกระทำมิได้เป็นอันขาด
- ผู้เสียหายและพยาน ต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความเมตตา และความเห็นอกเห็นใจ
- ในการดำเนินการกับข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อน จะต้องคำนึงถึงการรักษาความลับด้วยความระมัดระวังตลอดเวลา
- บุคคลต้องไม่ถูกบีบบังคับให้สารภาพหรือให้การอันเป็นปรปักษ์ต่อตนเอง
- การดำเนินการสืบสวนสอบสวน จะต้องกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อมีเหตุอันควร
- การดำเนินการสืบสวนสอบสวนที่กระทำโดยพลการและเกินกว่าเหตุ จะกระทำมิได้
- การสืบสวนสอบสวนจะต้องกระทำอย่างเต็มความสามารถ ละเอียดถี่ถ้วน โดยทันที และปราศจากอคติ
- ในการสืบสวนสอบสวน ต้องดำเนินการในเรื่อง การระบุตัวผู้เสียหาย การค้นหาและรวบรวมพยานหลักฐาน สาเหตุ และวิธีการกระทำ สถานที่และเวลาที่เกิดเหตุ ระบุตัวและจับกุมตัวผู้กระทำความผิด
- การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งการเก็บรวบรวมและการเก็บรักษาพยานหลักฐาน จะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบระมัดระวัง

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- พัฒนารูปแบบปฏิบัติที่ได้มาตรฐานสำหรับการบันทึกข้อมูลในระหว่างการสืบสวนสอบสวน
- เมื่อมีความสงสัยเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในการสืบสวนสอบสวน ถ้าเป็นไปได้ ก่อนจะดำเนินการให้สอบถามผู้บังคับบัญชา
- ต้องปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยทุกคนเสมือนเป็นผู้บริสุทธิ์ โดยต้องมีความสุภาพ ให้เกียรติ และมีความเป็นมืออาชีพ
- ในการสอบปากคำทุกครั้ง จะต้องมีการเก็บบันทึกข้อมูลรายละเอียด
- เข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างประจำการ เพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญในการสืบสวนสอบสวน
- ก่อนสอบสวนผู้เสียหาย พยานหรือผู้ต้องสงสัย จะต้องแจ้งให้ทราบถึงสิทธิของบุคคลเหล่านั้นเสมอ
- ก่อนจะเริ่มสืบสวนสอบสวนคดีใดๆ ให้ถามตัวเองว่า “ถูกกฎหมายหรือไม่?” “นำไปใช้ในศาลได้ไหม?” “จำเป็นหรือไม่?” “เป็นการกระทำที่เกินกว่าเหตุหรือไม่?”
- ต้องไม่แสวงหาหรืออาศัยคำสารภาพเพื่อใช้เป็นมูลฐานของคดี เพราะความมุ่งหมายของการสืบสวนสอบสวน คือการรวบรวมเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่ครบถ้วน
- โดยหลักการค้น จะต้องมีความหมายค้นหรือคำสั่งของศาลเสมอ เว้นแต่เป็นกรณีที่ค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล เช่น ระหว่างการจับกุมโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเมื่อได้รับความยินยอม หรือการที่จะได้มาซึ่งหมายค้นไม่สามารถกระทำได้ในสถานการณ์ขณะนั้น
- รู้จักชุมชนที่ตนได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ พัฒนายุทธศาสตร์เชิงรุกในการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงการรับรู้ถึงความเสี่ยงที่มีอยู่ในชุมชนนั้น

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- จัดตั้งกลไกการบริหารจัดการเพื่อเร่งรัดกระบวนการในการสืบสวนสอบสวน
- จัดทำระเบียบปฏิบัติงานประจำ ซึ่งเน้นในเรื่องการป้องกันการสืบสวนสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- จัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมในเรื่องมาตรฐานของกฎหมาย และเรื่องเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ที่มีประสิทธิผลเพื่อการสืบสวนสอบสวน
- จัดทำกระบวนการควบคุมการบริหารจัดการข้อมูลที่เป็นความลับอย่างเคร่งครัด
- จัดตั้งระบบในการช่วยเหลือผู้เสียหาย โดยความร่วมมือและประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานบริการทางสังคมที่เกี่ยวข้อง
- จัดทำนโยบายที่มุ่งหมายจำกัดการทำคดีโดยอาศัยคำรับสารภาพ
- พัฒนายุทธศาสตร์การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจชุมชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใกล้ชิดกับชุมชนยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
- แสวงหาความร่วมมือทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่องทางเทคนิคในปัจจุบันและเทคโนโลยีสำหรับการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และจากโครงการรักษาความสงบเรียบร้อยทางเทคนิคระดับนานาชาติตามความจำเป็น
- ประกาศและบังคับใช้บทลงโทษที่เข้มงวด สำหรับการกระทำผิดระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยกฎหมายในการดำเนินการสืบสวนสอบสวน

การจับกุม

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- บุคคลย่อมมีสิทธิในเสรีภาพและความมั่นคงแห่งตนและเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย
- บุคคลจะต้องไม่ถูกจับกุมหรือถูกคุมขังตามอำเภอใจ
- บุคคลจะต้องไม่ถูกลิดรอนเสรีภาพของตน เว้นแต่มีมูลเหตุและเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย
- บุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงเหตุผลในการถูกจับกุมในทันที ณ ขณะเวลาที่ถูกจับกุมนั้น
- บุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับการแจ้งถึงข้อกล่าวหาต่างๆ ให้ทราบในทันที
- บุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องถูกนำตัวขึ้นสู่ศาลในทันที
- บุคคลที่ถูกจับกุมย่อมมีสิทธิที่จะปรากฏตัวต่อหน้าศาล เพื่อขอให้พิจารณาทบทวนถึงความชอบด้วยกฎหมายในการจับกุมหรือคุมขังโดยไม่ชักช้า และจะต้องได้รับการปล่อยตัว ถ้าหากพบว่าการคุมขังนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- บุคคลที่ถูกจับกุมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันควรหรือได้รับการปล่อยตัวไป
- การคุมขังระหว่างรอการพิจารณาคดีควรเป็นข้อยกเว้น มีใช้หลักปฏิบัติ
- บุคคลที่ถูกจับกุมหรือคุมขัง จะต้อง มีช่องทางในการพบกับทนายหรือผู้แทนทางกฎหมายอื่นๆ และมีโอกาสอย่างพอเพียงที่จะติดต่อกับผู้แทนนั้น

- การจับกุมทุกครั้งต้องมีการบันทึก โดยระบุเหตุผลผลการจับกุม เวลาจับกุม เวลาที่ผู้ถูกจับกุมถูกส่งไปยังสถานที่ควบคุมตัว เวลาที่ไปปรากฏตัวต่อศาล หมายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานที่ควบคุมตัว และรายละเอียดของการสอบปากคำ
- บันทึกการจับกุมจะต้องถูกส่งให้ผู้ถูกคุมขังหรือผู้แทนทางกฎหมายของผู้ถูกคุมขังได้รับทราบ
- ต้องแจ้งให้ครอบครัวของผู้ถูกจับกุมทราบโดยทันที ในเรื่องการถูกจับกุม และสถานที่ที่คุมขังผู้ถูกจับกุมนั้น
- บุคคลจะต้องไม่ถูกบังคับให้รับสารภาพหรือให้การอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง
- จัดให้มีล่ามในระหว่างการสอบปากคำตามความจำเป็น

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- ทบทวนการจับกุมและวิธีการที่นำมาใช้ทั้งก่อนและหลังการจับกุมให้เข้าใจอย่างสม่ำเสมอ
- เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งความชำนาญในการติดต่อระหว่างบุคคลที่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความชำนาญในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะช่วยให้การจับกุมเป็นไปอย่างมีอาชีพ ด้วยความละมุนละม่อมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- หากไม่มีการขัดขืน ให้ใช้ความเยือกเย็น สุภาพ และใช้การหว่านล้อมในการจับกุม จะใช้วิธีการแสดงอำนาจอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น
- พัฒนาและดำรงไว้ซึ่งความชำนาญทางเทคนิคและยุทธวิธี ซึ่งจะช่วยให้การจับกุมเป็นไปอย่างมีอาชีพ ด้วยความละมุนละม่อมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- พัฒนาและดำรงไว้ซึ่งความชำนาญในการใช้กุญแจมือและวิธีการควบคุมรูปแบบอื่นๆ
- พัฒนาความมั่นใจในตนเอง รวมทั้งทักษะในการป้องกันตนเอง
- ศึกษาอย่างรอบคอบในบทบาทด้วยการใช้กำลังที่เกี่ยวข้องกับการจับกุม
- การจับหรือค้นทุกครั้ง ต้องมีหมายหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย
- พกบัตรบันทึกข้อความแจ้งสิทธิของผู้ถูกจับกุมติดตัว และอ่านสิทธิเหล่านั้นคำต่อคำให้ผู้ถูกจับกุมทราบในทันทีภายหลังจากที่ควบคุมตัวได้แล้ว
- ศึกษาเทคนิคการระงับความขัดแย้ง โดยการเข้ารับการฝึกอบรมในระหว่างประจำการ หรือเข้าร่วมในโครงการการศึกษาของชุมชน
- เก็บรักษานบันทึกการจับกุมที่แสดงข้อมูลอย่างรายละเอียดถี่ถ้วนให้เป็นปกติวิสัย

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ออกคำสั่งและบังคับใช้ระเบียบปฏิบัติงานประจำเกี่ยวกับวิธีการจับกุมให้ชัดเจน
- จัดให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องแก่กำลังพลทุกนายในเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการจับกุม สิทธิของผู้ถูกจับกุม และเรื่องเทคนิคต่างๆ ในการจับกุมอย่างปลอดภัยและมีมนุษยธรรม
- จัดให้มีการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับความชำนาญในการติดต่อระหว่างบุคคล เทคนิคในการแก้ไขความขัดแย้ง การป้องกันตนเอง และการใช้กลไกในการควบคุม

- พัฒนาแบบฟอร์มมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลการจับกุมโดยใช้แนวทางจากหัวข้อนี้ รวมทั้งกฎหมายและวิธีดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจับกุมภายในขอบเขตอำนาจของตนเป็นฐานอ้างอิง
- ถ้าสามารถวางแผนการจับกุมได้ล่วงหน้า จะต้องแน่ใจว่า ได้จัดเตรียมทางเลือกต่างๆ ไว้แล้ว และในการวางแผน การจัดเตรียมแผน การบรรยายสรุป และยุทธวิธีที่นำมาใช้นั้น มีความเหมาะสมกับเงื่อนไขและสถานการณ์ในขณะที่จะเข้าทำการจับกุม
- ภายหลังการจับกุมทุกครั้ง ให้สรุปผลการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และทำการตรวจสอบบันทึกการจับกุมอย่างละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้องสมบูรณ์
- จัดตั้งกระบวนการต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ถูกจับกุมสามารถเข้าถึงคำปรึกษาทางกฎหมายโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง

การคุมขัง

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- การคุมขังก่อนพิจารณาคดีต้องเป็นข้อยกเว้น มิใช่หลักปฏิบัติ
- บุคคลที่ถูกกีดรอนเสรีภาพ ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดทางอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำความผิด ในการพิจารณาคดีอย่างยุติธรรม
- ผู้ถูกคุมขังจะต้องไม่ถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี หรือต้องไม่ถูกข่มขู่คุกคาม หรือใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ
- ผู้ถูกคุมขังจะต้องถูกควบคุมในสถานที่คุมขังที่เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการเท่านั้น และต้องแจ้งข้อมูลทั้งหมดให้ครอบครัวและผู้แทนทางกฎหมายของบุคคลเหล่านั้นทราบ
- ผู้ถูกคุมขังที่เป็นเด็กหรือเยาวชนจะต้องถูกแยกคุมขังต่างหากจากผู้ถูกคุมขังที่เป็นผู้ใหญ่ ผู้หญิงแยกจากผู้ชาย และผู้ต้องหาแยกจากผู้ต้องโทษ
- ศาลหรือหน่วยงานรัฐที่เทียบเท่าเป็นผู้ให้คำวินิจฉัยเกี่ยวกับระยะเวลาคุมขังและความชอบด้วยกฎหมายของการถูกคุมขัง
- ผู้ถูกคุมขังจะต้องได้รับสิทธิในการได้รับแจ้งให้ทราบถึงเหตุผลในการถูกคุมขัง รวมทั้งข้อกล่าวหาอื่นๆ
- ผู้ถูกคุมขังต้องมีสิทธิที่จะติดต่อกับโลกภายนอก ได้รับการเข้าเยี่ยมของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงการติดต่อแบบส่วนตัวและแบบตัวต่อตัวกับผู้แทนทางกฎหมาย
- ผู้ถูกคุมขังต้องอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับมนุษย์ เหมาะสำหรับการรักษาสุขภาพ และต้องได้รับอาหาร น้ำ ที่หลับนอน เสื้อผ้า บริการรักษาพยาบาล การออกกำลังกาย และสิ่งของสุขอนามัยส่วนตัวอย่างเพียงพอ
- ความเชื่อทางศาสนาและศีลธรรมของผู้ถูกคุมขังจะต้องได้รับการเคารพ
- ผู้ถูกคุมขังทุกคนจะต้องได้รับสิทธิในการปรากฏตัวต่อศาล เพื่อทบทวนความชอบด้วยกฎหมายในการถูกคุมขัง
- ต้องให้ความเคารพต่อสิทธิและสถานภาพพิเศษของผู้ถูกคุมขังที่เป็นผู้หญิง เด็กหรือเยาวชน

- ต้องไม่ถือโอกาสจากสถานการณ์ของผู้ถูกคุมขัง บีบบังคับให้รับสารภาพ หรือให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองหรือให้การปรักปรำผู้อื่น
- มาตรการทางวินัยและคำสั่งจะต้องเป็นสิ่งที่บัญญัติไว้ในกฎหมายและระเบียบข้อบังคับเท่านั้น ไม่ควรมีเกินกว่าความจำเป็นในการควบคุมตัวอย่างปลอดภัยและจะต้องไม่ไร้ซึ่งมนุษยธรรม

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความชำนาญในเรื่องการให้คำปรึกษา การควบคุมการจลาจล การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันตัว การแก้ไขความขัดแย้ง และการกำกับดูแล
- ศึกษาบันทึกการเข้าออกสถานที่ และบันทึกรายงานการประเมินผลของผู้ถูกคุมขังทั้งหมด เพื่อค้นหาว่าผู้ใดเป็นผู้ที่ตกอยู่ในความเสี่ยง
- อำนวยความสะดวกให้แก่นักบวช ผู้แทนทางกฎหมาย สมาชิกในครอบครัว พนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ในการเข้าเยี่ยมผู้ถูกคุมขัง
- ศึกษาและใช้เทคนิคสมัยใหม่ที่ดีที่สุดในการสอบปากคำ
- ติดตราหรือเครื่องหมายประจำตัวให้เห็นได้เด่นชัดอยู่ตลอดเวลา
- ห้ามพกพาอาวุธปืนเข้าไปในสถานคุมขัง ยกเว้นเมื่อเป็นการเคลื่อนย้ายผู้ถูกคุมขังออกไปนอกสถานที่
- ทำการตรวจสอบผู้ถูกคุมขังเป็นระยะและเป็นประจำ เพื่อให้แน่ใจในความมั่นคงและปลอดภัย
- ปรึกษาอย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การควบคุม และวินัย
- รายงานโดยทันทีเมื่อสงสัยว่า มีการปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังอย่างโหดร้าย ไม่ว่าจะผ่านทางร่างกายหรือทางจิตใจ
- ห้ามใช้เครื่องพันธนาการในการลงโทษ จะใช้ได้ก็ต่อเมื่อมีความจำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนีในระหว่างการขนย้าย (ด้วยเหตุผลที่ได้รับการรับรองทางการแพทย์ : หรือตามคำสั่งของผู้บัญชาการ) เมื่อวิธีการอื่นๆ ใช้ไม่ได้ผล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถูกคุมขังหรือบุคคลอื่นๆ ได้รับความเจ็บ หรืออาคารสถานที่ได้รับความเสียหาย
- อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ด้านสันตนาการ หนังสือ และเครื่องเขียนต่างๆ
- ศึกษาหลักเกณฑ์ในการใช้กำลังด้วยความรอบคอบ
- ทบทวนและปฏิบัติตามคำแนะนำที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้บังคับบัญชา และหัวหน้าหน่วยงานที่แสดงไว้ต่อจากนี้

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- จัดทำ เผยแพร่ บังคับใช้ และทบทวนระเบียบปฏิบัติงานประจำว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังอย่างสม่ำเสมอ
- ฝึกอบรมพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ทุกคนที่ปฏิบัติงานในสถานคุมขัง
- ใช้มาตรการพิเศษเพื่อให้แน่ใจถึงการเคารพความเชื่อทางศาสนาและศีลธรรมของผู้ถูกคุมขัง รวมถึงจารีตประเพณีเกี่ยวกับอาหาร

- บังคับใช้ระบบการแจ้งผู้ถูกคุมขังทราบสามประการ คือ แจ้งให้ทราบถึงเหตุผลที่ถูกคุมขัง (ทันที) : แจ้งข้อกล่าวหาที่ผู้ถูกคุมขังได้รับ (โดยพลัน) : แจ้งเรื่องสิทธิของผู้ถูกคุมขัง (สองครั้ง : ครั้งที่หนึ่ง พร้อมกับการแจ้งถึงเหตุผลที่ถูกคุมขัง และครั้งที่สอง พร้อมกับการแจ้งข้อกล่าวหา)
- ในการมอบหมายงาน จัดให้มีเจ้าหน้าที่เพื่อกำกับดูแลผู้ถูกคุมขัง แยกเป็นอิสระจากเจ้าหน้าที่ที่ทำการจับกุม และเจ้าหน้าที่ที่ทำการสืบสวนสอบสวน
- ปรีกษาหรือกักขังผู้พิพากษา เจ้าพนักงานสืบสวนสอบสวน และนักสังคมสงเคราะห์เป็นครั้งคราว เพื่อช่วยระบุดังบุคคลที่ไม่จำเป็นต้องถูกคุมขังอีกต่อไป
- มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สตรีปฏิบัติหน้าที่คุ้มครอง ตรวจค้น และกำกับดูแลผู้ถูกคุมขังหญิง ห้ามเจ้าหน้าที่ชายเข้าไปในเขตคุมขังหญิง ยกเว้นในกรณีฉุกเฉิน
- จัดห้องพิเศษแยกต่างหากจากบริเวณญาติเยี่ยม สำหรับให้ผู้ถูกคุมขังพบกับที่ปรึกษากฎหมายเป็นการส่วนตัว
- จัดพื้นที่สำหรับการพบปะสนทนา สำหรับการเยี่ยมญาติตามปกติแบบเห็นหน้าเห็นตากัน ประกอบด้วย ลูกกรง โต๊ะ หรือสิ่งที่เป็นเสมือนฉากกั้นระหว่างผู้มาเยี่ยมกับผู้ถูกคุมขัง
- ห้ามการกระทำทุกประการอันเป็นการทรมาน หรือการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีอย่างเด็ดขาด โดยหากมีการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นจะต้องทำการสอบสวนโดยทันทีและลงโทษสถานหนัก
- จัดอาหารให้เพียงพอกับความต้องการด้านโภชนาการตามเวลาปกติ โดยระหว่างมือเช้า และมือเย็น ต้องห่างกันไม่เกินสิบห้าชั่วโมง
- แต่งตั้งเจ้าหน้าที่อย่างน้อยหนึ่งคน ซึ่งได้รับการฝึกอบรมด้านการดูแลทางจิตวิทยาและการให้คำปรึกษารวมทั้งการป้องกันการฆ่าตัวตาย อยู่ปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา
- ทำการประเมินผู้ถูกคุมขังแรกกับทุกคน เพื่อตรวจหาสัญญาณบอกเหตุของการเจ็บป่วย การบาดเจ็บ การเสพติดสุรา หรือการเสพติดยา และการป่วยทางจิต
- จัดการกับเรื่องเล็กน้อยด้านวินัยด้วยความรอบคอบเป็นกิจวัตร จัดการกับเรื่องที่ร้ายแรงกว่าตามกระบวนการที่จัดทำไว้แล้ว ซึ่งต้องอธิบายถึงกระบวนการดังกล่าวแก่ผู้ถูกคุมขังแรกกับทุกคน
- เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่สถานคุมขัง ไม่ควรพกพาอาวุธปืน ยกเว้นในกรณีขนย้ายผู้ถูกคุมขังออกไปภายนอกสถานคุมขัง
- ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทุกคนที่ถูกมอบหมายให้ปฏิบัติงานในพื้นที่สถานคุมขัง เกี่ยวกับวิธีควบคุมที่ไม่เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต การใช้เทคนิค และเครื่องมือในการควบคุมการจลาจล
- เจ้าหน้าที่ในสถานคุมขังทุกคนจะต้องติดตามเครื่องหมายประจำตัวที่มองเห็นได้เด่นชัด เพื่อความสะดวกในการรายงานได้อย่างถูกต้อง ในกรณีที่เกิดเหตุละเมิดกฎ
- สร้างความสัมพันธ์อันดีกับคณะกรรมการกาชาดสากล (ICRC) และกับองค์กรอื่นๆ ที่คล้ายกันนี้
- จัดทำและประกาศมาตรการในการลงโทษที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่กระทำความผิด เริ่มตั้งแต่การพักงาน การตัดเงินเดือน และการไล่ออก จนถึงขั้นการดำเนินคดีอาญาในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดอย่างร้ายแรง

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

การใช้กำลัง

- บุคคลมีสิทธิในการมีชีวิต ความมั่นคงแห่งบุคคล และอิสรภาพจากการถูกกระทำทารุณ หรือการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี
- ต้องใช้วิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรงเป็นลำดับแรก
- การใช้กำลังจะกระทำได้ เมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น
- การใช้กำลังต้องมีจุดมุ่งหมายเพื่อบังคับใช้กฎหมายโดยชอบเท่านั้น
- ไม่มีข้อยกเว้นหรือข้อแก้ตัวใดๆ ในการใช้กำลังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- การใช้กำลังจะต้องใช้ในระดับที่เหมาะสมและพอสมควรแก่เหตุ
- การใช้กำลังต้องพอสมควรแก่เหตุ
- ให้ความเสียหายและการบาดเจ็บน้อยที่สุด
- ต้องมีรูปแบบการใช้กำลังที่เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ
- เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรมในรูปแบบการใช้กำลังที่เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ
- เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง

ความรับผิดชอบในการใช้กำลังและอาวุธปืน

- ผู้บังคับบัญชาจะต้องได้รับรายงานและทบทวนทุกเหตุการณ์ที่มีการใช้กำลังและอาวุธปืน
- ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้บังคับบัญชาของตน หากผู้บังคับบัญชารู้หรือควรจะต้องรู้ถึงการกระทำนั้น แต่ไม่กระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่
- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำสั่งอันมิชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา ย่อมได้รับความคุ้มครองให้ไม่ต้องรับโทษ
- เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดต่อหลักเกณฑ์นี้ไม่สามารถอ้างเหตุในการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาได้

สถานการณ์ที่อนุญาตให้ใช้อาวุธปืนได้

- อาวุธปืนจะใช้ได้ก็ต่อเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์คับขันรุนแรงเท่านั้น
- อาวุธปืนจะใช้ได้เพียงเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นจากภัยอันตรายร้ายแรงที่ใกล้จะถึงและพอสมควรแก่เหตุ
หรือ
◆ เพื่อป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงเป็นพิเศษที่อาจนำไปสู่ภัยอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต
หรือ
◆ เพื่อจับกุม หรือป้องกันการหลบหนีของบุคคลซึ่งก่อภัยอันตรายดังกล่าว และผู้ซึ่งขัดขวางความพยายามที่จะระงับภัยอันตรายนั้น
และ

- ◆ ในทุกๆ กรณี จะใช้กำลังและอาวุธปืนได้ก็ต่อเมื่อมาตรการที่มีความเข้มข้นน้อยกว่าไม่สามารถรับมือได้อย่างเพียงพอเท่านั้น
- การใช้กำลังและอาวุธปืนโดยมีเจตนาในการสังหารเป็นสิ่งต้องห้าม เว้นแต่เมื่อมีความจำเป็นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จำต้องกระทำเพื่อป้องกันชีวิตมนุษย์

ขั้นตอนการดำเนินการในการใช้อาวุธปืน

- เจ้าหน้าที่แสดงตัวให้ทราบว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ
และ
- เจ้าหน้าที่จะต้องออกคำสั่งเตือนที่ชัดเจน
และ
- เจ้าหน้าที่ต้องให้เวลาที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติตามคำสั่งเตือนนั้น
แต่
- การกระทำเช่นนี้อาจไม่จำเป็น หากทำให้เกิดความล่าช้า และอาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บสาหัส
หรือ
- ถ้าเห็นได้ชัดว่า ขั้นตอนดังกล่าวไม่เกิดผล หรือไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่จะทำเช่นนั้น

ภายหลังการใช้อาวุธปืน

- ให้การช่วยเหลือทางการแพทย์แก่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บทุกคน
- แจ้งให้บรรดาญาติหรือเพื่อนของผู้ที่ได้รับผลกระทบทราบ
- การสืบสวนสอบสวนจะกระทำต่อเมื่อมีการร้องขอหรือเป็นเรื่องที่กำหนดไว้
- จัดทำรายงานเหตุการณ์ที่มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันตัว การใช้อุปกรณ์การป้องกันตัว การใช้เครื่องมือที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต การใช้อาวุธปืน พฤติกรรมฝูงชน การแก้ไขความขัดแย้ง และการจัดการกับความเครียดส่วนบุคคล
- เบิกปรับและฝึกฝนการใช้โล่ เสือเกราะกันกระสุน หมวกนิรภัย และเครื่องมือที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต
- เบิกปรับ ฝึกฝน ให้เป็นไปตามขั้นตอนในการใช้กำลังตามรูปแบบที่แตกต่าง รวมทั้งอาวุธ เพื่อลดทอนความสามารถที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต
- เข้าร่วมในกิจกรรมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องของความเครียด
- ต้องเก็บรักษาบรรดาอาวุธปืนที่ได้รับมาด้วยความระมัดระวังและปลอดภัย

- สันนิษฐานไว้ก่อนว่า อาวุธปืนทุกกระบอกบรรจุกระสุนอยู่
- ศึกษาและใช้เทคนิคในการจูงใจ การไกล่เกลี่ย และการเจรจา
- วางแผนล่วงหน้าสำหรับการใช้กำลังแบบค่อยเป็นค่อยไป จากเบาไปหาหนัก โดยเริ่มต้นด้วยวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง
- เผชิญกับสภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของเพื่อนร่วมงาน และเข้าแทรกแซงเมื่อเห็นว่าจำเป็นที่พวกเขา จะได้รับการดูแล ให้คำปรึกษา และได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- จัดทำและบังคับใช้ระเบียบปฏิบัติงานประจำที่ชัดเจนในเรื่องการใช้กำลังและอาวุธปืน
- จัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอในเรื่อง : การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันตัว การใช้อุปกรณ์ การป้องกันตัว การใช้อาวุธที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต การใช้อาวุธปืน พฤติกรรมฝูงชน การแก้ไข ความขัดแย้ง การบริหารจัดการความเครียด การจูงใจ การไกล่เกลี่ย และการเจรจา
- จัดหาและแจกจ่ายอุปกรณ์การป้องกันตัว ซึ่งหมายรวมถึง หมวกนิรภัย โล่ เสื้อเกราะกันกระสุน หน้ากาก ป้องกันไอพิษ และรถกันกระสุน
- จัดหาและแจกจ่ายเครื่องมือเพื่อลดทอนความสามารถและสลายฝูงชนที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต
- กำหนดมาตรการการใช้กำลังในรูปแบบต่างๆ ที่ครอบคลุม และยืดหยุ่น
- จัดให้มีการประเมินเจ้าหน้าที่เป็นระยะอย่างต่อเนื่องทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจ ในการใช้กำลังและอาวุธ
- จัดให้มีการที่ปรึกษาในเรื่องของความเครียดให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลัง
- จัดทำแนวทางการรายงานที่ชัดเจน สำหรับทุกๆ เหตุการณ์ที่มีการใช้กำลังหรือใช้อาวุธปืน
- บังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัดในเรื่องการควบคุม การเก็บรักษา และการแจกจ่ายอาวุธปืน รวมถึง วิธีปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่ออาวุธและเครื่องกระสุนที่แจกจ่ายไป
- ห้ามใช้อาวุธและเครื่องกระสุน ที่จะทำให้เกิดการบาดเจ็บ ความเสียหาย หรือความเสี่ยงโดยไม่มีเหตุอันควร
- ตรวจสอบเป็นระยะๆ เพื่อให้แน่ใจว่า เจ้าหน้าที่ที่พกพาอาวุธและเครื่องกระสุนที่ได้รับแจกจ่ายอย่างเป็นทางการเท่านั้น รวมทั้งจัดให้มีการลงโทษที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ถูกตรวจพบว่า มีวัตถุสิ่งของที่ไม่ได้แจกจ่ายให้อย่างเป็นทางการอยู่ในครอบครอง (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัตถุ เช่น กระสุนลูกปราย กระสุนเจาะเกราะ หรือกระสุนหัวระเบิด)
- พัฒนายุทธวิธีเพื่อลดความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่จะถูกบีบบังคับให้ต้องใช้อาวุธปืน

การก่อความไม่สงบ ภาวะฉุกเฉิน และความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ การก่อความไม่สงบ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- มาตรการในการฟื้นฟูความสงบเรียบร้อย ต้องเคารพต่อสิทธิมนุษยชน
- การฟื้นฟูความสงบเรียบร้อย จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์โดยไม่เลือกปฏิบัติ
- การจำกัดสิทธิใดๆ จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น
- การกระทำการและการจำกัดสิทธิใดๆ จะต้องมิวัตถุประสงค์เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น ศีลธรรมอันดี ความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ และสวัสดิภาพของประชาชน
- การกระทำการและการจำกัดสิทธิใดๆ จะต้องสอดคล้องกับความต้องการในสังคมประชาธิปไตย
- ไม่ให้มีข้อยกเว้นใดๆ ในเรื่องสิทธิการมีชีวิต สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำทรมาน สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำเยี่ยงทาส การห้ามจำคุกเพราะเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา การห้ามใช้กฎหมายที่มีผลย้อนหลัง การยอมรับว่าทุกคนมีความเป็นบุคคลตามกฎหมายหรือสิทธิในเสรีภาพทางความคิด ทางมโนธรรม และการนับถือศาสนา
- ต้องพยายามใช้วิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรงก่อนการใช้กำลัง
- การใช้กำลังจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีความจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น
- การใช้กำลังจะกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องเท่านั้น
- การใช้กำลังจะต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมและได้สัดส่วนกับวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายโดยชอบ
- ต้องใช้ความพยายามทุกด้านเพื่อจำกัดขอบเขตของความเสียหายและการบาดเจ็บ
- ต้องมีระดับขั้นของวิธีการต่างๆ สำหรับการใช้กำลังในรูปแบบที่แตกต่างกัน
- ต้องไม่จำกัดสิทธิในเสรีภาพในการพูด การชุมนุม การคบหาสมาคมหรือการเคลื่อนย้าย โดยไม่จำเป็น
- ต้องไม่จำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
- ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ
- ผู้บาดเจ็บและผู้ที่ได้รับผลกระทบกระเทือนทางจิตใจทุกคน จะต้องได้รับการดูแลรักษาโดยทันที

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- นำยุทธศาสตร์ตำรวจชุมชนมาใช้ และเฝ้าสังเกตระดับความตึงเครียดทางสังคมระหว่างกลุ่มต่างๆ และระหว่างกลุ่มเหล่านั้นกับเจ้าหน้าที่รัฐ
- เตรียมความพร้อมเมื่อมีการเตรียมการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ใช้ความอดทนอดกลั้นต่อการชุมนุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เป็นไปโดยสงบ ปราศจากการคุกคาม เพื่อไม่ทำให้สถานการณ์ลุกลามโดยไม่จำเป็น
- จัดให้มีการติดต่อกับตัวแทนและผู้ชุมนุมในฝูงชน
- เมื่อจำเป็นที่จะต้องทำการสลายฝูงชน ต้องเปิดช่องทางหลบหนีที่โล่งและเห็นได้ชัดเจนเสมอ
- รับมือกับฝูงชนเสมือนเป็นผู้ชุมนุมที่มีความคิดเฉพาะตัว ไม่ใช่ฝูงชนที่มีความคิดแบบเดียวกันทั้งหมด

- หลีกเลี่ยงวิธีการกระตุ้นยั่วๆโดยไม่จำเป็น
- พัฒนาเทคนิคในการควบคุมฝูงชนที่จะทำให้ลดความจำเป็นในการใช้กำลัง
- เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะความชำนาญในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันตัว การใช้อุปกรณ์การป้องกันตัว การใช้เครื่องมือที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต การใช้อาวุธปืน พฤติกรรมฝูงชน การแก้ไขความขัดแย้ง และการจัดการกับความเครียดส่วนบุคคล
- เบิกปรับและฝึกฝนการใช้โล่ เสือเกราะกันกระสุน หมวกนิรภัย และเครื่องมือที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต
- เบิกปรับ ฝึกฝน ให้เป็นไปตามขั้นตอนในการใช้กำลังตามรูปแบบที่แตกต่าง รวมทั้งอาวุธเพื่อลดทอนความสามารถที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต
- ศึกษาและใช้เทคนิคในการจูงใจ การไกล่เกลี่ย และการเจรจา
- วางแผนล่วงหน้าสำหรับการใช้กำลังแบบค่อยเป็นค่อยไป จากเบาไปหาหนัก โดยเริ่มต้นด้วยวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ออกระเบียบปฏิบัติประจำที่ชัดเจนในเรื่องการให้ความเคารพต่อการชุมนุมอย่างเสรีที่เป็นไปโดยสงบ
- ให้คำแนะนำเรื่องการใช้ยุทธศาสตร์ตำรวจชุมชนและการเฝ้าสังเกตระดับของความตึงเครียดทางสังคมระหว่างกลุ่มต่างๆ และระหว่างกลุ่มกับเจ้าหน้าที่รัฐ
- สั่งให้เจ้าหน้าที่ใช้ความอดทนอดกลั้นต่อการชุมนุมโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่เป็นไปโดยสงบปราศจากการข่มขู่ คุกคาม เพื่อไม่ทำให้สถานการณ์ลุกลามโดยไม่จำเป็น จุดมุ่งหมายสูงสุดที่จะต้องจดจำในการพัฒนายุทธวิธีในการควบคุมฝูงชนคือ การรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มิใช่การบังคับใช้เทคนิคทางกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีการชุมนุม หรือพฤติกรรมมิชอบด้วยกฎหมายแต่ไม่ข่มขู่คุกคาม
- จัดทำและบังคับใช้ระเบียบปฏิบัติงานประจำที่ชัดเจนในเรื่องการใช้กำลังและอาวุธปืน
- จัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอในเรื่อง : การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันตัว การใช้อุปกรณ์การป้องกันตัว การใช้อาวุธที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต การใช้อาวุธปืน พฤติกรรมฝูงชน การแก้ไขความขัดแย้ง การบริหารจัดการความเครียด การจูงใจ การไกล่เกลี่ย และการเจรจา
- จัดหาและแจกจ่ายอุปกรณ์การป้องกันตัว ซึ่งหมายรวมถึง หมวกนิรภัย โล่ เสือเกราะกันกระสุน หน้ากากป้องกันไอพิษ และรถกันกระสุน
- จัดหาและแจกจ่ายเครื่องมือเพื่อลดทอนความสามารถและสลายฝูงชนที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต
- กำหนดมาตรการการใช้กำลังในรูปแบบต่างๆ ที่ครอบคลุมและยืดหยุ่น
- จัดทำแนวทางการรายงานที่ชัดเจน สำหรับทุกๆ เหตุการณ์ที่มีการใช้กำลังหรือใช้อาวุธปืน
- บังคับใช้กฎระเบียบอย่างเคร่งครัดในเรื่องการควบคุม การเก็บรักษา และการแจกจ่ายอาวุธปืน รวมถึงวิธีปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้แน่ใจว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่ออาวุธและเครื่องกระสุนที่แจกจ่ายไป
- ห้ามใช้อาวุธและเครื่องกระสุน ที่จะทำให้เกิดการบาดเจ็บ ความเสียหาย หรือความเสี่ยงโดยไม่มีเหตุอันควร
- พัฒนายุทธศาสตร์เพื่อลดความเสี่ยงในการที่เจ้าหน้าที่จะถูกบีบบังคับให้ใช้อาวุธปืน

ภาวะฉุกเฉิน

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- การประกาศภาวะฉุกเฉินจะกระทำได้ ตามบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น
- การประกาศภาวะฉุกเฉินจะกระทำได้เมื่อมีเหตุกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และเมื่อเห็นได้ชัดว่า มาตรการตามปกติไม่เพียงพอในการรับมือต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- ต้องมีการประกาศภาวะฉุกเฉินอย่างเป็นทางการ ก่อนที่จะมีการใช้มาตรการพิเศษ
- การใช้มาตรการพิเศษใดๆ ต้องขึ้นอยู่กับระดับความฉุกเฉินของสถานการณ์ในขณะนั้น
- การใช้มาตรการพิเศษใดๆ จะต้องไม่ขัดแย้งกับข้อกำหนดอื่นๆ ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ
- การใช้มาตรการพิเศษใดๆ จะต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา หรือกำเนิดทางสังคม
- ไม่ให้มีข้อยกเว้นใดๆ ในเรื่องสิทธิการมีชีวิต สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำทรมาน และการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดทอนหย่ายศศักดิ์ศรี สิทธิที่จะไม่ถูกกระทำเยี่ยงทาส การห้ามจำคุกเพราะเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา การห้ามใช้กฎหมายที่มีผลย้อนหลัง การยอมรับว่าคนทุกคนมีความเป็นบุคคลตามกฎหมาย หรือสิทธิในเสรีภาพทางความคิด ทางมโนธรรม และการนับถือศาสนา
- บุคคลย่อมไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำผิดทางอาญาใดๆ ซึ่งในขณะที่กระทำไม่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย
- บุคคลย่อมไม่ถูกลงโทษให้หนักกว่าโทษที่มีอยู่ในขณะนั้น ในขณะที่ได้กระทำความผิด
- หากภายหลังการกระทำความผิดนั้น ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดโทษให้เบาลง ผู้กระทำผิดย่อมได้รับประโยชน์จากโทษที่เบาลงนั้น

ความขัดแย้งที่มีการใช้อาวุธ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- ในระหว่างความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธและการยึดครอง ย่อมถือว่า ตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ การสู้รบ ยกเว้นถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพอย่างเป็นทางการ
- ตำรวจย่อมมีสิทธิที่จะงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การยึดครองด้วยเหตุผลทางด้านมโนธรรม ด้วยเหตุนี้ ต้องไม่มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะของตำรวจเหล่านั้น
- กฎหมายมนุษยธรรมใช้ได้กับทุกสถานการณ์ของความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธ
- หลักการของมนุษยธรรมต้องได้รับการคุ้มครองในทุกสถานการณ์
- เจ้าหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ การสู้รบ และบุคคลที่ต้องออกจาก การปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากการบาดเจ็บ การเจ็บป่วย ถูกจับเป็นเชลย หรือด้วยสาเหตุอื่นๆ จะต้องได้รับการเคารพและคุ้มครอง
- บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากสงครามจะต้องได้รับการช่วยเหลือและดูแลโดยไม่เลือกปฏิบัติ
- การกระทำที่ต้องห้ามในทุกสถานการณ์ ได้แก่ :
  - ◆ การฆาตกรรม
  - ◆ การทรมาน

- ◆ การทำโทษด้วยการทำร้ายร่างกาย
- ◆ การทำให้เสียอวัยวะ
- ◆ การย้ายยศศักดิ์ศรีของบุคคล รวมทั้งการข่มขืน
- ◆ การจับเป็นตัวประกัน
- ◆ การทำโทษแบบเหมารวม
- ◆ การประหารชีวิตโดยไม่มีกระบวนการพิจารณาคดีตามปกติ
- ◆ การปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดทอนย่ำยีศักดิ์ศรี
- การแก้แค้นต่อผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วย ผู้ที่เรื้อรัง บาดเจ็บ บุคลากรทางการแพทย์ และบุคลากรทหารทางการแพทย์ เพลยศึก พลเรือน วัตถุทางวัฒนธรรม และวัตถุทางพลเรือน สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสถานที่ต่างๆ ที่มีพลังอันเป็นอันตราย จะกระทำมิได้
- บุคคลยอมไม่สละหรือถูกบังคับให้สละซึ่งการได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายมนุษยธรรม
- บุคคลภายใต้การคุ้มครอง จะต้องสามารถไปพึ่งพิงอำนาจที่ให้การคุ้มครอง (รัฐเป็นกลางที่คุ้มครองผลประโยชน์ของบุคคลเหล่านั้น) หรือคณะกรรมการกาชาดสากล (ICRC) หรือองค์กรด้านมนุษยธรรมอื่นใดที่เป็นกลางได้ตลอดเวลา

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายพลเรือนทุกคน

- เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และกฎหมายมนุษยธรรม ในห้วงเวลาของความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธ
- เข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดการภัยพิบัติ และวิธีดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- เรียนรู้ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และการคุ้มครองพลเรือน ในห้วงเวลาที่เกิดความขัดแย้ง
- ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ พนักงานดับเพลิง เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน และทหาร
- ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการเฉพาะของกลุ่มเสี่ยง รวมถึงผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่น เด็ก และผู้ได้รับบาดเจ็บ ในห้วงเวลาที่เกิดความขัดแย้ง

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงานของตำรวจฝ่ายพลเรือน

- จัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ทุกคน ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และกฎหมายมนุษยธรรม ในห้วงเวลาของความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธ
- จัดให้มีการฝึกอบรมในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การจัดการภัยพิบัติ และวิธีดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- พัฒนายุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย และให้การคุ้มครองพลเรือน ในห้วงเวลาที่เกิดความขัดแย้ง

- พัฒนารูปแบบการช่วยเหลือฉุกเฉินที่ได้มาตรฐานสำหรับดำเนินการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ พนักงานดับเพลิง เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนและทหาร
- ออกคำสั่งที่ชัดเจนในเรื่องสถานะทางพลเรือนของตำรวจ ในห้วงเวลาของความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธ

การผนวกตำรวจเข้ากับกองทัพในห้วงเวลาของความขัดแย้งที่มีการใช้กำลังอาวุธ

- เรียนรู้และประยุกต์ใช้ “กฎของทหาร” ดังต่อไปนี้
  - ◆ จงเป็นทหารที่มีวินัย การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสงครามเป็นการหมิ่นเกียรติของกองทัพและของตนเอง และทำให้เกิดความยุ่งยากโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้ นอกจากจะไม่สามารถลดทอนความมุ่งมั่นในการต่อสู้ของข้าศึกได้แล้ว ยังเป็นการเสริมความแข็งแกร่งให้กับข้าศึก
  - ◆ จงต่อสู้เฉพาะกับนักรบของข้าศึก และโจมตีเพื่อจุดมุ่งหมายทางทหารเท่านั้น
  - ◆ จงอย่าทำลายมากกว่าความจำเป็นในภารกิจของตน
  - ◆ จงอย่าสู้รบกับข้าศึก “ผู้ที่ไม่อยู่ในสภาพที่จะรบ” หรือผู้ยอมแพ้ ให้ปลดอาวุธแล้วนำตัวไปส่งให้ผู้บังคับบัญชาของตน
  - ◆ รวบรวมและให้การดูแลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและผู้ป่วย ไม่ว่าจะเป็มิตรหรือศัตรู
  - ◆ ปฏิบัติต่อพลเรือนและข้าศึกทั้งปวงที่ตกอยู่ในบังคับของตนด้วยความมีมนุษยธรรม
  - ◆ เซลยสงครามจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม และมีพันธะเพียงให้ข้อมูลประจำตัว เท่านั้น การกระทำการทรมาณทางร่างกายหรือทางจิตใจต่อเซลยสงครามจะกระทำมิได้
  - ◆ จงอย่าจับบุคคลใดเป็นตัวประกัน
  - ◆ จงละเว้นจากการกระทำการเพื่อการแก้แค้นทั้งปวง
  - ◆ จงให้ความเคารพต่อบุคคลทั้งปวง และวัตถุที่ติดตราสัญลักษณ์ของกาชาด หรือตราสัญลักษณ์เสี้ยววงเดือนแดง ธงขาวเพื่อสงบศึก หรือตราสัญลักษณ์ที่แสดงว่าเป็นทรัพย์สินทางวัฒนธรรม
  - ◆ จงเคารพในทรัพย์สินของผู้อื่น การปล้นสะดมจะกระทำมิได้
  - ◆ จงมุ่งมั่นที่จะป้องกันการละเมิดกฎใดๆ ข้างต้น รายงานการละเมิดต่อผู้บังคับบัญชา การละเมิดกฎหมายสงครามใดๆ จะต้องถูกลงโทษ

การให้ความคุ้มครองแก่เด็กและเยาวชน

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- เด็กต้องได้รับประโยชน์จากหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ และต้องนำหลักเกณฑ์ต่อไปนี้มาใช้กับเด็กด้วย
- เด็กต้องได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เป็นการส่งเสริมความมีสำนึกในศักดิ์ศรีและเห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีนั้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กในการกลับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และจะต้องสะท้อนให้เด็กเห็นถึงประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก โดยต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กในวัยนั้นด้วย
- เด็กต้องไม่ถูกกระทำการทารุณ หรือปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม ลดทอนย่ำยีศักดิ์ศรี รวมถึงเด็กจะต้องไม่ถูกลงโทษทางร่างกาย หรือถูกลงโทษจำคุกตลอดชีวิต โดยไม่มีโอกาสที่จะได้รับการปล่อยตัว

- การคุมขังหรือการจำคุกเด็ก ถือเป็นมาตรการรุนแรงวิธีสุดท้ายเท่านั้น และระยะเวลาของการคุมขังต้องสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- เด็กจะต้องถูกแยกจากผู้ต้องขังผู้ใหญ่
- เด็กที่ถูกควบคุมตัว ต้องได้รับการเยี่ยมและได้รับการติดต่อจากสมาชิกในครอบครัว
- ต้องกำหนดอายุขั้นต่ำสำหรับความรับผิดชอบทางอาญา
- ต้องจัดเตรียมการดำเนินการที่ไม่ใช่กระบวนการทางศาล และทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากการดูแลโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- ต้องเคารพความเป็นส่วนตัวของเด็ก และต้องเก็บรักษาข้อมูลอย่างครบถ้วน ปลอดภัย และเป็นความลับ
- ห้ามใช้เครื่องพันธนาการและใช้กำลังกับเด็ก จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้ใช้มาตรการควบคุมทั้งหมดที่มีอยู่แล้วแต่ล้มเหลว และควรใช้เวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
- ห้ามพกพาอาวุธในสถานคุมขังเด็กและเยาวชน
- ต้องให้ความเคารพต่อศักดิ์ศรีของเด็กในการฝึกฝนระเบียบวินัยและต้องปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กในเรื่องความยุติธรรม ความเคารพตนเอง และความเคารพในสิทธิมนุษยชน
- เจ้าหน้าที่งานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน จะต้องได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ และเป็นบุคคลที่เหมาะสมกับงานนั้น
- ต้องมีผู้ตรวจการเพื่อตรวจเยี่ยมสถานคุมขังเด็กและเยาวชน โดยไม่บอกล่วงหน้าเป็นระยะๆ
- ผู้ปกครองต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงการจับกุม การคุมขัง การโยกย้าย ความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ หรือการเสียชีวิต

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- เข้ารับการฝึกอบรมพิเศษในเรื่องการดูแลและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมนุษยธรรม
- เข้าร่วมในโครงการการศึกษาสำหรับเด็ก เพื่อช่วยป้องกันการกระทำความผิดที่ก่อโดยเด็กและเยาวชน และป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ
- ต้องรู้จักเด็กและผู้ปกครองของเด็กในพื้นที่ปฏิบัติงานของตน
- เผื่อระวังสถานที่และผู้ใหญ่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมต่อเด็ก รวมทั้งการเข้าไปในสถานที่นั้นๆ ของเด็ก หรือการติดต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ดังกล่าว
- หากพบเห็นเด็กนอกโรงเรียนในเวลาเรียน ให้สอบสวน และแจ้งให้ผู้ปกครองของเด็กและผู้บริหารโรงเรียนทราบ
- ทำการสอบสวนในทันทีเมื่อพบกับการละเลยหรือการล่วงละเมิดต่อเด็กทั้งในบ้าน ในชุมชน หรือในอาคารสถานที่ของตำรวจ
- พบปะสนทนากับนักสังคมสงเคราะห์และบุคลากรทางการแพทย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องของเด็กที่เกี่ยวข้องกับงานของตน

- สำหรับอาชญากรรมที่ไม่ร้ายแรง ให้ส่งเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดคืนแก่ผู้ปกครอง หรือหน่วยงานทางสังคม
- เก็บรักษาข้อมูลทุกอย่างของเด็กแยกต่างหากอย่างปลอดภัย
- รายงานต่อผู้บังคับบัญชา เมื่อมีข้อมูลใดๆ ที่บ่งชี้ว่า เพื่อนร่วมงานไม่มีความเหมาะสมที่จะทำงานในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ส่งเสริมให้มีการดำเนินการในหลายๆ รูปแบบ เพื่อเป็นทางเลือกอื่น นอกเหนือจากการดูแลโดยสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน หมายถึงรวมถึง การดูแล การให้คำแนะนำ และการกำกับดูแลให้ปฏิบัติตามคำสั่ง การให้คำปรึกษา การคุ้มครองประพฤติ การรับอุปถัมภ์เลี้ยงดู โครงการด้านการศึกษา และโครงการฝึกอบรมวิชาชีพ หรือมาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสมและพอเหมาะพอควร
- เก็บบันทึกข้อมูลที่ครบถ้วนและปลอดภัยของเด็กและเยาวชนทุกคน รวมถึงลักษณะเฉพาะของบุคคล เหตุผลที่ควบคุมตัว วันและเวลาในการรับเข้ามา การโยกย้าย และการปล่อยตัว รายละเอียดของการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ปัญหาทางร่างกายหรือทางจิตใจ และรายชื่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติดูแล
- จัดให้มีวิธีการต่างๆ สำหรับเด็กและเยาวชน ที่ถูกควบคุมตัว ให้สามารถติดต่อโรงเรียนโดยตรงกับผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานทางสังคม
- สนับสนุนการพัฒนาและการดำเนินการโครงการของชุมชน เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่ก่อโดยเด็กและเยาวชน
- สรรหา จ้าง และฝึกอบรมบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษและเหมาะสมในการทำงานเกี่ยวกับผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน
- จัดให้มีการทบทวนและแก้ไขปรับปรุงนโยบายการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนเป็นระยะ โดยมีการปรึกษาหารือกับหน่วยงานด้านสังคม บุคลากรทางการแพทย์ ผู้แทนของฝ่ายตุลาการและชุมชน
- จัดให้มีวิธีการที่รวดเร็วในการนำตัวเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวขึ้นสู่ศาล เมื่อมีความเหมาะสมที่จะต้องดำเนินการทางศาล
- จัดให้มีการร่วมมือประสานงานอย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ด้านคุ้มครองเด็กและเยาวชน ด้านการแพทย์ และด้านสังคม
- พัฒนายุทธศาสตร์เพื่อดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอต่อเด็กที่อยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงเป็นพิเศษ เช่น ความยากจน เด็กเร่ร่อน เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว หรืออยู่ในพื้นที่ที่มีอาชญากรรมสูง
- ควรจัดให้มีหน่วยงานพิเศษเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้การดูแลอย่างเชี่ยวชาญต่ออาชญากรรมที่ก่อโดยเด็กและเยาวชน และเหตุการณ์การตกเป็นเหยื่อของเด็กและเยาวชน
- ออกคำสั่งที่ชัดเจนเกี่ยวกับการรักษาความลับของข้อมูลของเด็กและเยาวชน
- กำกับดูแลอย่างใกล้ชิดต่อเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ทำการสอบสวน และแก้ไขเหตุการณ์การกระทำล่วงละเมิด การใช้ความรุนแรง หรือการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- ผู้หญิงย่อมเสมอภาคและได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทุกด้าน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิทธิพลเมือง และสิทธิอื่นๆ
- สิทธิเหล่านี้ประกอบด้วย สิทธิในชีวิต ความเสมอภาค เสรีภาพและความปลอดภัยส่วนบุคคล การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ การได้รับการดูแลสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจในมาตรฐานสูงสุด สภาพการทำงานที่ยุติธรรมและเกื้อกูล และไม่ถูกทรมาน การปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือลดทอนย่ำยีศักดิ์ศรี รวมทั้งสิทธิอื่นๆ
- ความรุนแรงต่อผู้หญิงอาจเป็นการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทางร่างกาย ทางเพศ หรือทางจิตใจ รวมทั้งการทุบตี การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงที่เกิดจากการพิพาทในเรื่องสินสอด การข่มขืนคู่สมรส ประเพณีปฏิบัติที่เป็นอันตราย การข่มขืนและกระทำความรุนแรงโดยบุคคลที่ไม่ใช่คู่สมรส การคุกคามทางเพศ การบังคับค้าประเวณี การลักลอบค้าหญิง และการกระทำความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงผลประโยชน์
- การใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงทุกรูปแบบ เป็นการละเมิด ทำให้เสื่อมเสีย หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
- เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้ความระมัดระวังอันสมควรในการป้องกัน สืบสวน สอบสวน และจับกุม สำหรับการกระทำความรุนแรงทั้งปวงต่อผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดโดยเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลทั่วไป ทั้งในบ้าน ชุมชน หรือสถานที่ราชการ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งในการป้องกันผู้หญิงจากการตกเป็นเหยื่อ และต้องสร้างความมั่นใจว่า การตกเป็นเหยื่อซ้ำจะต้องไม่เกิดขึ้น เนื่องจากการละเว้นของเจ้าหน้าที่ หรือจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่คำนึงถึงความละเอียดอ่อนทางเพศ
- การใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นอาชญากรรม และต้องได้รับการปฏิบัติในฐานะอาชญากรรม รวมถึงความรุนแรงในครอบครัว
- ผู้หญิงที่ถูกจับกุมหรือคุมขัง ต้องไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และต้องได้รับการคุ้มครองจากความรุนแรง หรือจากการถูกแสวงประโยชน์ในทุกรูปแบบ
- ผู้ต้องขังหญิงต้องได้รับการควบคุมดูแลและถูกตรวจค้นโดยเจ้าหน้าที่และพนักงานที่เป็นผู้หญิง
- ผู้ต้องขังหญิงจะต้องถูกคุมขังแยกต่างหากจากผู้ต้องขังชาย
- ผู้หญิงมีครรภ์และผู้หญิงที่มีลูกอ่อนต้องได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเป็นพิเศษในสถานคุมขัง
- หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง ในการรับเข้าทำงาน การจ้างงาน การฝึกอบรม การมอบหมายงาน การส่งเสริมความก้าวหน้า เงินเดือน หรือเรื่องเกี่ยวกับอาชีพและการบริหารอื่นๆ
- หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ควรรับผู้หญิงเข้าทำงานในสัดส่วนที่เป็นธรรม เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องสงสัย ผู้ที่ถูกจับกุม และผู้ต้องขังที่เป็นผู้หญิง

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- ปฏิบัติต่อการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเช่นเดียวกับความผิดฐานทำร้ายร่างกาย
- ดำเนินการทันทีเมื่อได้รับแจ้งเหตุการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และการกระทำรุนแรงทางเพศ โดยแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงการช่วยเหลือสนับสนุนทั้งด้านการแพทย์ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา และทางวัตถุ รวมถึงการ ส่งตัวไปยังสถานที่ที่ปลอดภัย
- ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีการใช้ความรุนแรงในครอบครัวอย่างละเอียดรอบคอบและอย่างมืออาชีพ สอบปากคำผู้เสียหาย พยาน เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์
- เตรียมรายงานที่มีรายละเอียดของเหตุการณ์การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และเอาใจใส่ติดตาม ทั้งจากผู้บังคับบัญชาและผู้เสียหาย ตรวจสอบรายงานเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในแฟ้มคดี และดำเนินการในสิ่งที่จำเป็นทุกประการเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำขึ้นอีก
- หลังจากดำเนินการทางด้านทางการแพทย์ ด้านธุรการ และด้านอื่นๆ สมบูรณ์แล้ว ควรให้ความช่วยเหลือพาผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวไปเก็บสิ่งของส่วนตัวที่บ้านเพื่อพาไปยังสถานที่ที่ปลอดภัย
- เข้ารับการฝึกอบรมในการพัฒนาทักษะด้านการให้ความช่วยเหลือ และการคุ้มครองผู้เสียหายจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
- ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และหน่วยงานด้านสังคม ในการดำเนินคดีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
- จัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้หญิงอยู่ด้วยทุกครั้งในระหว่างการติดต่อกับผู้หญิงที่กระทำความผิด ผู้หญิงที่เป็นเหยื่ออาชญากรรม ให้เจ้าหน้าที่ผู้หญิงเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดเท่าที่เป็นไปได้
- แยกผู้ต้องขังหญิงออกจากผู้ต้องขังชาย ต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้หญิงเป็นผู้ควบคุมดูแล และทำการตรวจค้นผู้ต้องขังหญิง
- เจ้าหน้าที่ผู้ชายควรละเว้น และไม่ส่งเสริมการพูดคุยนและเล่าเรื่องตลก ซึ่งเป็นการไม่ให้เกียรติผู้หญิงกับเพื่อนร่วมงานผู้ชาย
- ถามเพื่อนร่วมงานผู้หญิงถึงความรู้สึก และการรับรู้ในเรื่องนโยบาย การปฏิบัติ พฤติกรรม หรือทัศนคติที่เป็นเรื่องเฉพาะเพศ โดยเริ่มต้นปรับปรุงตนเองก่อน และสนับสนุนเพื่อนร่วมงานในการพยายามทำเช่นนั้นด้วย

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ออกคำสั่งและบังคับใช้ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการปฏิบัติกรอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิผลเมื่อรับแจ้งเหตุ การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และดำเนินการตามกฎหมายเทียบเท่าการทำร้ายร่างกายในรูปแบบอื่นๆ
- จัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดการปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิง
- จัดตั้งหน่วยตำรวจพิเศษ เพื่อรับแจ้งเหตุ การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และพิจารณามอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์มาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในหน่วยที่ตั้งขึ้นนั้น

- จัดให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและวางยุทธศาสตร์ร่วมกัน กับเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ หน่วยงานด้านสังคม บ้านพักฉุกเฉิน และองค์กรชุมชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้หญิงเป็นผู้ปฏิบัติกับเหยื่ออาชญากรรมที่เป็นผู้หญิง
- ทบทวนนโยบายการสรรหาบุคลากร การจ้าง การฝึกอบรม และการส่งเสริมความก้าวหน้า เพื่อกำจัดอคติทางเพศ
- มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้หญิงทำหน้าที่ในการตรวจค้นและควบคุมดูแลผู้ต้องขังหญิง และแยกผู้ต้องขังหญิงจากผู้ต้องขังชาย
- จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษในสถานคุมขังแก่ผู้หญิงมีครรภ์หรือมีลูกอ่อน
- สนองนโยบายห้ามมิให้เลือกปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ บนพื้นฐานของการมีครรภ์ หรือการคลอดบุตร
- จัดตั้งช่องทางการสื่อสารแบบเปิดสำหรับการรับเรื่องร้องเรียนหรือรับข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ผู้หญิงในประเด็นอคติทางเพศ
- เพิ่มการออกตรวจและการดำเนินการป้องกันในพื้นที่ที่มีสถิติอาชญากรรมสูง รวมทั้งการเพิ่มสายตรวจเดินเท้า และการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อที่จะลดความเสี่ยงของอาชญากรรมความรุนแรงต่อผู้หญิง

ผู้ลี้ภัยและบุคคลไร้สัญชาติ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

ผู้ลี้ภัย

- บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะแสวงหาและได้รับที่หลบภัยในประเทศอื่น เพื่อหนีภัยจากการสู้รบ
- ผู้ลี้ภัยคือบุคคลที่มีหลักฐานเชื่อได้ว่าหวาดกลัวภัยอันตราย เพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ ความเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมที่เฉพาะเจาะจงหรือความเห็นทางการเมือง ซึ่งไม่สามารถ หรือไม่ประสงค์จะเดินทางกลับประเทศถิ่นกำเนิดของตน (หรือประเทศของถิ่นที่อยู่อาศัยในกรณีคนไร้รัฐ)
- ผู้ลี้ภัยย่อมได้รับซึ่งสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานทุกประการ ยกเว้นสิทธิทางการเมืองบางประการ แต่ถ้าเป็นไปอย่างผิดกฎหมายในเขตดินแดน อาจจะถูกจำกัดสิทธิบางประการเกี่ยวกับการเคลื่อนย้าย ทั้งนี้ เพื่อความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ และเหตุผลทางด้านการสาธารณสุข
- ผู้ลี้ภัยต้องได้รับการปฏิบัติในเรื่องการใช้สิทธิขั้นพื้นฐานในระดับที่ไม่น้อยไปกว่าที่คนของชาตินั้นได้รับ ทั้งในเรื่องเสรีภาพ ในเรื่องการคบค้าสมาคม ศาสนา การศึกษาขั้นพื้นฐาน การบรรเทาทุกข์สาธารณะ การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ทรัพย์สิน และการมีที่อยู่อาศัย
- ผู้ลี้ภัยไม่ว่าบุคคลใดต้องไม่ถูกส่งกลับไปยังประเทศที่ชีวิตและเสรีภาพของบุคคลเหล่านั้นอาจถูกคุกคาม หรือประเทศที่บุคคลเหล่านั้นอาจถูกกดขี่ข่มเหง รวมทั้งไม่ถูกส่งไปยังประเทศที่สามที่มีแนวโน้มว่าจะดำเนินการส่ง ผู้ลี้ภัยเหล่านั้นกลับไปยังประเทศที่มีลักษณะเช่นนั้น
- ผู้ลี้ภัยที่พำนักอาศัยอยู่ในเขตดินแดนของรัฐอย่างผิดกฎหมาย หากเป็นผู้ที่ตรงมาจากประเทศที่กดขี่ข่มเหงและแสดงตนต่อทางราชการของประเทศผู้รับโดยไม่ชักช้า ต้องไม่ถูกลงโทษ

- ผู้ลี้ภัยที่ตรงมาจากประเทศที่กดขี่ข่มเหง ต้องไม่ถูกปฏิเสธการเข้าเมืองแบบชั่วคราว
- ผู้ลี้ภัยที่พำนักอาศัยอยู่ในเขตดินแดนของรัฐอย่างถูกกฎหมาย ย่อมมีสิทธิและมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและถิ่นพำนักอาศัย
- ผู้ลี้ภัยที่พำนักอาศัยอยู่ในเขตดินแดนของรัฐอย่างถูกกฎหมาย ต้องได้รับอนุญาตให้มีเอกสารเพื่อการเดินทาง และเอกสารเพื่อการแสดงตน
- บุคคลผู้แสวงหาที่หลบภัย ต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการที่จำเป็น และได้รับการอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการดำเนินการดังกล่าว และต้องได้รับการอนุญาตให้ยังคงพำนักอาศัยอยู่ได้ในระหว่างรอคำตัดสินถึงที่สุด
- ผู้ลี้ภัยไม่ว่าบุคคลใดต้องไม่ถูกขับไล่ออกนอกประเทศ ยกเว้นเพราะเหตุจำเป็นอันเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ทั้งนี้ ต้องเป็นการวินิจฉัยโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น
- ก่อนการขับไล่ออกนอกประเทศ ผู้ลี้ภัยจะต้องได้รับโอกาสยื่นพยานหลักฐาน มีตัวแทน และสามารถอุทธรณ์ต่อหน่วยงานราชการในระดับสูงขึ้นไป

บุคคลไร้สัญชาติ

- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติ หมายรวมถึง ชาวต่างชาติ และบุคคลผู้ไร้รัฐ
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติสามารถพำนักอาศัยอย่างถูกกฎหมายภายในเขตดินแดน หากบุคคลเหล่านั้นเข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย ตามระบบกฎหมาย หรือใบอนุญาตในการพำนักอาศัยของบุคคลเหล่านั้นยังไม่หมดอายุ
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติที่พำนักอาศัยอย่างถูกกฎหมายภายในเขตดินแดน ย่อมได้รับการคุ้มครองตามหลักสิทธิมนุษยชนในทุกประการ ยกเว้นสิทธิทางการเมืองบางประการ
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติย่อมมีสิทธิในการเดินทางออกนอกประเทศและอพยพย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศอื่นเช่นเดียวกับคนของชาตินั้น
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติที่พำนักอาศัยอย่างถูกกฎหมายภายในเขตดินแดน ซึ่งมีความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับรัฐเสมือนเป็นรัฐของตน (บุคคลซึ่งลงหลักปักฐานคร่ำเรื้อน บุคคลที่ถือกำเนิดภายในรัฐ หรือพำนักอาศัยอยู่ในรัฐมาเป็นเวลายาวนาน) ต้องไม่ถูกขับไล่ออกนอกประเทศ
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติอื่นใดที่พำนักอาศัยอย่างถูกกฎหมายภายในเขตดินแดน อาจถูกขับไล่ออกนอกประเทศได้ ถ้าการตัดสินนั้นเป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ และมีหลักประกันด้านกระบวนการนั้น
- กระบวนการที่มีหลักประกันในวิธีดำเนินการขับออกนอกประเทศ หมายรวมถึง สิทธิที่จะได้รับการรับฟังสิทธิในการได้รับการพิจารณาทบทวนจากเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ สิทธิในการมีตัวแทน สิทธิในการอุทธรณ์ต่อหน่วยงานราชการในระดับสูงขึ้นไป สิทธิในการมีเครื่องมืออย่างครบถ้วน เพื่อได้มาซึ่งการแก้ไขเยียวยา สิทธิในการยังคงอยู่พำนักอาศัยในระหว่างการอุทธรณ์ และสิทธิในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ไขเยียวยา
- กระบวนการที่มีหลักประกันบางประการอาจได้รับการยกเว้นเมื่อมีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ เช่น การเป็นภัยคุกคามทางการเมือง หรือทางการทหารต่อประเทศชาติโดยรวมเท่านั้น
- การขับไล่ออกนอกประเทศเป็นหมู่คณะหรือเป็นจำนวนมาก ไม่สามารถกระทำได้

- คู่สมรส รวมทั้งเด็กและผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติที่พำนักอาศัยอย่างถูกกฎหมาย ภายในเขตดินแดน ต้องได้รับอนุญาตให้อยู่ร่วมกับบุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติ
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติทุกคนต้องมีอิสระในการที่จะติดต่อสื่อสารกับสถานกงสุล หรือสถานทูตของตน
- บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติที่ถูกขับไล่ออกนอกประเทศควรได้รับอนุญาตให้เดินทางไปสู่ประเทศที่ยอมรับบุคคลเหล่านั้น และต้องไม่ถูกส่งไปประเทศที่สิทธิมนุษยชนของบุคคลเหล่านั้นอาจถูกละเมิด

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- ใส่ใจต่อพยานหลักฐานใดๆ ที่ส่อว่า มีการกระทำที่มีลักษณะเกลียดชังชาวต่างชาติ หรือการกระทำที่มีลักษณะเหยียดผิวในพื้นที่รับผิดชอบของตน
- ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง และหน่วยงานทางสังคมที่ให้การช่วยเหลือแก่ผู้ลี้ภัย และบุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติ
- ในพื้นที่ที่มีผู้อพยพย้ายถิ่นฐานอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ต้องให้ความมั่นใจแก่ผู้อยู่อาศัยเหล่านั้นว่า พวกเขามีสิทธิในการขอรับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยไม่ต้องหวั่นเกรงว่าจะถูกส่งออกนอกประเทศ
- เตือนเพื่อนร่วมงานว่า บุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติที่พำนักอาศัยอย่างผิดกฎหมายอยู่ในปัจจุบันนั้นไม่ใช่อาชญากรหรือเป็นผู้ต้องสงสัยว่าเป็นอาชญากร เพียงเพราะสถานภาพการเข้าเมืองของบุคคลเหล่านั้น
- จัดให้มีการรักษาความปลอดภัยอย่างชัดเจนแก่สถานพักพิงและค่ายผู้ลี้ภัย

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ออกคำสั่งที่ชัดเจนในเรื่องที่เปราะบางเป็นพิเศษและความต้องการการคุ้มครองของผู้ลี้ภัยและบุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติ
- พัฒนารอบความร่วมมือกับตัวแทนของชุมชน เพื่อต่อต้านการกระทำที่รุนแรง การกระทำที่มีลักษณะเหยียดผิว หรือเกลียดชังชาวต่างชาติ และการข่มขู่คุกคาม
- จัดสายตรวจเดินเท้าในพื้นที่ที่มีผู้ลี้ภัยอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และพิจารณาถึงการจัดตั้งสถานีตำรวจย่อยในพื้นที่ดังกล่าว
- จัดตั้งหน่วยพิเศษซึ่งได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็น มีทักษะด้านภาษา และสังคม เพื่อทำงานภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองมากกว่าการบังคับใช้กฎหมายตรวจคนเข้าเมือง
- หน่วยงานตำรวจซึ่งรับผิดชอบในการควบคุมตามแนวชายแดนและบังคับใช้กฎหมายตรวจคนเข้าเมือง ควรจัดให้มีการฝึกอบรมพิเศษในเรื่องสิทธิของผู้ลี้ภัยและบุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติ และในเรื่องหลักประกันทางด้านกระบวนการให้กับกลุ่มบุคคลเหล่านี้
- ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานด้านสังคมซึ่งให้บริการสนับสนุนแก่ผู้ลี้ภัยและบุคคลซึ่งไม่ใช่คนชาติ ที่ต้องการความช่วยเหลือ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- ผู้เสียหายจากการใช้อำนาจมิชอบ หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกคน จะต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความเมตตาและความเคารพ
- ผู้เสียหายต้องเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาอย่างทันที่
- ขั้นตอนการแก้ไขเยียวยาจะต้องรวดเร็ว ยุติธรรม ค่าใช้จ่ายน้อย สะดวก และเข้าถึงได้ง่าย
- ผู้เสียหายจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิของตนในการแสวงหาวิธีแก้ไขเยียวยาและการคุ้มครอง
- ผู้เสียหายจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงบทบาทของตนในการดำเนินคดีอย่างเป็นทางการ ขอบเขตระยะเวลา และความคืบหน้าในการดำเนินคดี รวมทั้งการจำหน่ายคดี
- ผู้เสียหายจะต้องได้รับอนุญาตให้แสดงความเห็นและความรู้สึกต่อเรื่องราวทั้งหมดที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของตน
- ผู้เสียหายต้องได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็นทั้งหมดในด้านกฎหมาย ด้านวัตถุ ด้านการแพทย์ ด้านจิตวิทยา ด้านสังคม และต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงความช่วยเหลือเหล่านี้
- ในการดำเนินคดีต้องลดความไม่สะดวกของผู้เสียหายลงให้ได้มากที่สุด
- ความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของผู้เสียหายจะต้องได้รับการคุ้มครอง
- ต้องหลีกเลี่ยงความล่าช้าโดยไม่จำเป็นในการดำเนินคดีของผู้เสียหาย
- ผู้กระทำความผิดต้องชดเชยความเสียหายของผู้เสียหายตามความเหมาะสม
- รัฐบาลจะต้องเป็นผู้ชดเชยแก่ผู้เสียหาย เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำความผิด
- ผู้กระทำความผิดควรชดเชยทางการเงินแก่ผู้เสียหาย แต่ถ้าผู้กระทำความผิดไม่สามารถชดเชยได้ รัฐควรเป็นผู้ชดเชย
- เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องได้รับการฝึกฝนให้เข้าใจความต้องการของผู้เสียหาย และควรได้รับมอบแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้แน่ใจได้ว่า การช่วยเหลือนั้นเป็นไปอย่างเหมาะสมและทันที่

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน

- แจ้งให้ผู้เสียหายทุกรายทราบด้วยภาษาที่ชัดเจนและเข้าใจได้ถึงการช่วยเหลือด้านกฎหมาย ด้านวัตถุ ด้านการแพทย์ ด้านจิตวิทยา และด้านสังคมที่มีอยู่ ถ้าผู้เสียหายมีความประสงค์ก็จัดการให้ผู้เสียหายติดต่อโดยตรงกับผู้ให้บริการช่วยเหลือประเภทนั้นๆ
- เก็บบัญชีรายชื่อการติดต่อต่างๆ ไว้ใกล้มือ พร้อมด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการบริการช่วยเหลือสนับสนุนผู้เสียหายต่างๆ ที่มีอยู่
- อธิบายให้ผู้เสียหายทราบโดยชัดเจนถึงสิทธิและบทบาท ในการดำเนินคดีตามกฎหมาย ขอบเขตระยะเวลา และความคืบหน้าของคดี รวมทั้งการจำหน่ายคดี
- จัดให้มีบริการรับส่ง เพื่อไปรับบริการทางการแพทย์และไปที่พักของผู้เสียหาย รวมทั้งตรวจสอบความปลอดภัยของสถานที่พักและตรวจพื้นที่

- เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการช่วยเหลือผู้เสียหาย
- บันทึกรายงานเกี่ยวกับผู้เสียหายต้องเก็บรักษาอย่างปลอดภัย และต้องปกป้องความลับของผู้เสียหายด้วยความระมัดระวัง ทั้งนี้ ต้องแจ้งให้ผู้เสียหายทราบถึงมาตรการที่จะใช้จนกว่าเรื่องจะสิ้นสุดด้วย
- คีลทรีพียลีนที่ค้นพบให้แก่ผู้เสียหายในทันทีที่ทำได้ หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนที่จำเป็นแล้ว

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- จัดให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการช่วยเหลือผู้เสียหาย
- จัดตั้งกระบวนการความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับโครงการและหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้เสียหาย ทั้งในด้านการแพทย์ ด้านสังคม ด้านกฎหมาย และอื่นๆ
- จัดตั้งหน่วยช่วยเหลือผู้เสียหาย ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ (ชายและหญิง) เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และทนาย เพื่อทำหน้าที่เป็นชุดเคลื่อนที่เร็ว
- จัดทำแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายอย่างเป็นทางการ เพื่อให้แน่ใจถึงความเอาใจใส่ในความต้องการการช่วยเหลือของผู้เสียหายด้านกฎหมาย ด้านวัตถุ ด้านการแพทย์ ด้านจิตวิทยาและด้านสังคมอย่างทันที่ที่ เหมาะสมและครอบคลุมรอบด้าน
- ตรวจสอบ ทบทวนบันทึกประวัติอาชญากรรม เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์เชิงป้องกัน โดยมุ่งเน้นการป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายซ้ำซ้อน
- มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งติดตามและเร่งรัดคดีของผู้เสียหาย ในการแสวงหาการแก้ไข เยียวยาและความยุติธรรม

การบังคับบัญชาและการบริหารจัดการของหน่วยงานตำรวจ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามที่กฎหมายกำหนดให้บรรลุเป้าหมาย อยู่ตลอดเวลา ด้วยการรับใช้ชุมชน และให้การคุ้มครองทุกคนจากการกระทำที่ผิดกฎหมายทั้งปวงด้วยความรับผิดชอบอย่างสูงต่อสำนักในวิชาชีพของตน
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการทุจริตประพฤตินิยมชอบต่อหน้าที่และจะต้องคัดค้านและต่อสู้กับการกระทำดังกล่าวอย่างแข็งขัน
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเคารพและปกป้องซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งต้องดำรงรักษาและสนับสนุนส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งปวง
- หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยจะต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชุมชน ตอบสนอง และรับผิดชอบต่อชุมชนโดยรวม
- นโยบายของหน่วยงานตำรวจในเรื่องที่เกี่ยวกับการสรรหาบุคลากร การจ้างงาน การมอบหมายงาน และการส่งเสริมความก้าวหน้าต้องไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะในรูปแบบใด
- ต้องมีการจัดเก็บบันทึก ข้อมูลอย่างชัดเจน สมบูรณ์ ถูกต้อง ในเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน การจับกุม การคุมขัง การใช้กำลังและอาวุธปืน การช่วยเหลือผู้เสียหาย และทุกกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน สำหรับทุกเรื่องของกิจกรรมตำรวจที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน
- ต้องจัดให้มีระดับขั้นของวิธีการสำหรับการใช้กำลังในรูปแบบที่แตกต่างกัน และต้องมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการใช้กำลังในรูปแบบเหล่านั้น
- ทุกเหตุการณ์ที่มีการใช้กำลังหรือใช้อาวุธปืน จะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเพื่อพิจารณา
- ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้บังคับบัญชาของตน หากผู้บังคับบัญชารู้ หรือควรจะต้องรู้ ถึงการกระทำนั้น แต่ไม่กระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่
- เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติที่จะปฏิบัติตามคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชาย่อมได้รับความคุ้มครองให้ไม่ต้องได้รับโทษ
- ข้อมูลที่เป็นความลับจะต้องถูกเก็บรักษาอย่างปลอดภัย
- ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน จะต้องเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนต้องอยู่ภายใต้กระบวนการของการรายงานและพิจารณาที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง
- หน่วยงานตำรวจต้องพัฒนายุทธวิธีในการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ชอบด้วยกฎหมาย และเคารพสิทธิมนุษยชน

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- พัฒนาประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณ เพื่อการยอมรับร่วมกันสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย
- ออกระเบียบปฏิบัติงานประจำที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเคารพสิทธิมนุษยชน ครอบคลุมทุกภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- จัดให้มีการฝึกอบรมเมื่อแรกเข้ารับราชการ และในระหว่างประจำการอย่างต่อเนื่องแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน โดยมุ่งเน้นงานด้านสิทธิมนุษยชนในภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่ปรากฏในคู่มือนี้
- พัฒนาระบบการสรรหาคัดเลือกอย่างรอบคอบและรัดกุม และต้องมีการประเมินผลเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนเป็นระยะ เพื่อคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย
- พัฒนายุทธศาสตร์ในการรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยของชุมชน ดังที่ระบุในบทต่อไป
- จัดทำและบังคับใช้แนวทางการเก็บบันทึกข้อมูลและการรายงานอย่างเคร่งครัด
- จัดตั้งกลไกที่เข้าถึงง่ายเพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์จากสมาชิกในชุมชน ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและช่วยเหลือแก้ไขอย่างเต็มที่
- พัฒนาแผนงาน นโยบายการบริหารจัดการ รวมทั้งการสรรหาคัดเลือกอย่างยุติธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้แน่ใจว่า องค์ประกอบของหน่วยงานตำรวจนั้นสามารถเป็นตัวแทนของชุมชนทั้งหมดได้
- ขอรับการสนับสนุนด้านเทคนิคจากโครงการในระดับนานาชาติและทวิภาคี เพื่อนำมาพัฒนาเทคนิค ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติเพื่อการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- กำหนดและประกาศมาตรการความหนักเบาของบทลงโทษที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ละเมิด ตั้งแต่การพักงาน การลดเงินเดือน และการไล่ออก จนถึงขั้นการดำเนินคดีทางอาญา สำหรับการละเมิดอย่างร้ายแรง

- บังคับใช้ระเบียบอย่างเคร่งครัดในการควบคุม การเก็บรักษา รวมทั้งการแจกจ่ายอาวุธและเครื่องกระสุน
- สุ่มตรวจสอบสถานที่คุ้มเข้ม สถานีตำรวจ และสถานีย่อย เป็นระยะโดยไม่แจ้งล่วงหน้า รวมถึงการตรวจสอบอาวุธและกระสุนที่ตำรวจพกพาด้วย เพื่อให้แน่ใจว่า ได้ปฏิบัติตามถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ
- สร้างสัมพันธภาพความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่นๆ ผู้พิพากษา และอัยการ สถานพยาบาล หน่วยงานบริการสังคม บริการเหตุฉุกเฉิน องค์กรสื่อ และชุมชนต่างๆ
- พัฒนาหน่วยงานชำนาญการพิเศษ เพื่อสร้างเจ้าหน้าที่ตำรวจมืออาชีพที่ให้การเอาใจใส่ต่อเด็กและเยาวชน เหยื่อ สถานการณ์ผู้พลัดถิ่น ทัศนสถานหญิง การควบคุมตามแนวชายแดน และอื่นๆ

การรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

- สร้างความสัมพันธ์เชิงหุ้นส่วนระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับสมาชิกของชุมชนที่ปฏิบัติตามกฎหมาย
- นำนโยบายและแผนปฏิบัติการตำรวจชุมชนมาใช้
- สรรหาบุคลากรจากทุกภาคส่วนในชุมชน
- ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้สามารถรับมือกับความแตกต่างหลากหลาย
- จัดตั้งโครงการเข้าถึงชุมชนและข้อมูลข่าวสารสาธารณะ
- ประสานงานเป็นประจำกับทุกๆ กลุ่มในชุมชน
- สร้างความสนิทสนมกับชุมชนผ่านกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย
- จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำชุมชนเป็นการถาวร
- ยกกระตือรือร้นมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมด้านการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจ และโครงการความปลอดภัยสาธารณะที่ยึดถือชุมชนเป็นหลัก
- ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการชี้ปัญหาและข้อห่วงใยของชุมชนนั้นๆ เอง
- ใช้แนวทางแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่แปลกใหม่ เพื่อพัฒนาการตอบสนองต่อลักษณะปัญหาเฉพาะในชุมชน
- ประสานนโยบาย ยุทธศาสตร์ และกิจกรรมต่างๆ กับหน่วยงานอื่นของรัฐ และกับองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ

การป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

■ มาตรฐานสิทธิมนุษยชน

- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องเคารพและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งต้องดำรงรักษาและสนับสนุนส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งปวง
- หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจะต้องรับผิดชอบต่อชุมชนเป็นส่วนรวม

- สร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องของระเบียบวินัยภายในและการควบคุมภายนอก ตลอดจนการกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องรายงานเหตุการณ์ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะมีการละเมิดเกิดขึ้น หรือกำลังจะเกิดขึ้น
- จะต้องมีการรับเรื่องร้องทุกข์ และกระบวนการตรวจสอบการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประชาชนเป็นผู้ร้องทุกข์ และต้องเผยแพร่ระเบียบดังกล่าวต่อสาธารณะ
- การสืบสวนสอบสวนเรื่องการละเมิด จะต้องกระทำโดยทันที่อย่างเต็มความสามารถ ครบถ้วน และเป็นกลาง
- การสืบสวนสอบสวน ต้องพยายามระบุตัวผู้เสียหาย ค้นหาและเก็บรักษาพยานหลักฐาน ค้นหาพยานบุคคล และสาเหตุ ลักษณะการกระทำ สถานที่ และเวลาเกิดเหตุ เพื่อระบุตัวและจับกุมผู้กระทำความผิด
- การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุต้องเป็นไปอย่างรอบคอบระมัดระวัง
- ผู้บังคับบัญชาจะต้องรับผิดชอบต่อการกระทำโดยมิชอบ หากว่าผู้บังคับบัญชารู้หรือควรรู้ถึงการกระทำนั้น แต่ไม่กระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่
- เจ้าหน้าที่ตำรวจยอมรับได้รับความคุ้มครองให้ไม่ต้องถูกฟ้องร้องดำเนินคดี หรือถูกดำเนินการทางวินัย ในกรณีปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา
- การเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ไม่สามารถยกเป็นข้อต่อสู้สำหรับการละเมิดที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

■ การปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

ผู้บังคับบัญชาและหัวหน้าหน่วยงาน

- ออกระเบียบปฏิบัติงานประจำที่ชัดเจน และจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอในเรื่องการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้งปวงที่มาติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เน้นย้ำต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน ถึงสิทธิและหน้าที่ในการที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายของผู้บังคับบัญชา และต้องรายงานการออกคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวนี้ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือกว่าทราบในทันที
- ย้ายเจ้าหน้าที่ซึ่งมีส่วนพัวพันกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้พ้นจากหน้าที่ในระหว่างรอผลการสอบสวน ถ้าพบว่าการกระทำผิดจริง (ภายหลังการพิจารณา) เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะต้องถูกดำเนินคดีทั้งทางอาญา และทางวินัย แต่หากพบว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นอันพ้นมลทิน และต้องได้รับคืนสิทธิประโยชน์ทั้งปวง
- ให้นโยบาย และออกคำสั่งที่สอดคล้องกับนโยบายให้ชัดเจน ให้มีการเปิดเผยข้อมูล และความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน ทั้งการสอบสวนที่เป็นอิสระและการสอบสวนภายใน
- กำหนดบทลงโทษขั้นร้ายแรงและบังคับใช้อย่างเข้มงวด สำหรับการแทรกแซงหรือการไม่ให้ความร่วมมือต่อการดำเนินการสอบสวนที่เป็นอิสระ และการสอบสวนภายใน
- ตรวจสอบทบทวนอย่างสม่ำเสมอถึงประสิทธิภาพของสายการบังคับบัญชาภายในหน่วยงาน และต้องจัดการปรับปรุงแก้ไขสายการบังคับบัญชาในจุดที่พบว่ามีข้อบกพร่องทันที
- มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ในเรื่องการเตรียมเอกสารรายงาน การรวบรวมและเก็บรักษาพยานหลักฐาน รวมทั้งกระบวนการคุ้มครองความลับของพยานบุคคล

- จัดให้มีการฝึกอบรมเมื่อแรกเข้ารับราชการและในระหว่างประจำการอย่างต่อเนื่องแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคน โดยมุ่งเน้นงานด้านสิทธิมนุษยชนในภารกิจของตำรวจ ตามที่ปรากฏในคู่มือนี้
- พัฒนาระบบการสรรหาบุคลากรอย่างรอบคอบและรัดกุม และต้องมีการประเมินผลเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนเป็นระยะ เพื่อคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย
- จัดตั้งกลไกที่เข้าถึงง่าย เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์จากสมาชิกในชุมชน ดำเนินการสืบสวน สอบสวน และช่วยเหลือแก้ไขอย่างเต็มที่
- บังคับใช้ระเบียบอย่างเคร่งครัดในการควบคุม การเก็บรักษา รวมทั้งการแจกจ่ายอาวุธและเครื่องกระสุน
- สุ่มตรวจสอบสถานที่คุมขัง สถานีตำรวจ และสถานีย่อย เป็นระยะโดยไม่แจ้งล่วงหน้า รวมถึงการตรวจสอบอาวุธและกระสุนที่ตำรวจพกพาด้วย เพื่อให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ

*****

บทสรุปย่อ เรื่องมาตรฐานสิทธิมนุษยชนและวิธีการปฏิบัติในเอกสารฉบับนี้ รวบรวมและเรียบเรียงจากแหล่งข้อมูลอ้างอิงในรายการที่ให้ไว้ข้างล่าง ถ้าต้องการเนื้อความเต็มในฉบับสมบูรณ์ของเอกสารเล่มใดเล่มหนึ่งที่อ้างอิง โปรดติดต่อ

สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

Palais des Nations

8-14 avenue de la Paix

CH-1211 Geneva 10

Switzerland

Tel : +41 22 917 9159

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

ว่าด้วยมาตรฐานและการปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน

- Universal Declaration of Human Rights
(ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน)
- International Covenant on Civil and Political Rights
(กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง)
- Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment
(อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี)
- Convention on the Rights of the Child
(อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก)
- International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
(อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ)
- Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
(อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ)
- Code of Conduct for Law Enforcement Officials
(ประมวลหลักการประพฤติปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย)
- Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials
(หลักการพื้นฐานในการใช้กำลังและใช้อาวุธปืน โดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย)
- Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment
(รวมหลักการว่าด้วยการให้ความคุ้มครองต่อบุคคลที่ถูกคุมขัง หรือถูกจำคุก ในทุกรูปแบบ)
- Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of power
(ปฏิญญาว่าด้วยหลักการขั้นพื้นฐานของความยุติธรรมสำหรับเหยื่ออาชญากรรมและการใช้อำนาจโดยมิชอบ)

- Declaration on the Protection of All Persons from Enforced Disappearance
(ปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคล จากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ)
- Principles on the Effective Prevention and Investigation of Extra-legal, Arbitrary and Summary Executions
(หลักการว่าด้วยเรื่องการป้องกันและการสืบสวนสอบสวนที่มีประสิทธิผล เกี่ยวกับการฆาตกรรมนอกกฎหมายโดยพลการ)
- Guidelines on the Role of Prosecutors
(แนวทางปฏิบัติว่าด้วยเรื่องบทบาทของอัยการ)
- Declaration on the Elimination of Violence against Women
(ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี)
- United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (The Tokyo Rule)
[ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ สำหรับมาตรการที่ไม่ใช่การคุมขัง (ข้อกำหนดโตเกียว)]
- United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of juvenile Justice (“The Beijing Rules”)
[ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ สำหรับการบริหารงานยุติธรรมคดีเด็กและเยาวชน (ข้อกำหนดปักกิ่ง)]
- United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty
(ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการให้ความคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งถูกกีดรอนเสรีภาพ)
- Model Strategies and Practical Measures on the Elimination of Violence against Women in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice
(รูปแบบยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรีในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา)

*****

ກາລຸນາ

รายนาม
คณะอนุกรรมการปฏิบัติการยุทธศาสตร์ด้านสิทธิในกระบวนการยุติธรรม
(ตามคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ 10/2554
ลงวันที่ 10 มกราคม 2554)

1.	พลตำรวจเอก วันชัย	ศรีนวลนัต	ประธานอนุกรรมการ
2.	รองศาสตราจารย์ ประธาน	วัฒนวาณิชย์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 1
3.	รองศาสตราจารย์ กำชัย	จงจักรพันธ์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่ 2
4.	พลตำรวจตรี คำรบ	ปัญญาแก้ว	อนุกรรมการ
5.	นายดุลยพิชัย	มหาวีระ	อนุกรรมการ
6.	รองศาสตราจารย์ ทวีเกียรติ	มีนะกนิษฐ	อนุกรรมการ
7.	นางสาวศุภมาส	เสนะเวส	อนุกรรมการ
8.	นายอายุตม์	สินธพพันธ์ุ์	อนุกรรมการ
9.	รองศาสตราจารย์ อัจฉราพรรณ	จรัสวัฒน์	อนุกรรมการ
10.	พลตำรวจโท อำนาจ	อันอาดมิ่งาม	อนุกรรมการ
11.	นางสาวบังอร	จงเลิศตระกูล	อนุกรรมการและเลขานุการ
12.	นางสาวชมพูนุท	เฉลิมศิริกุล	ผู้ช่วยเลขานุการ
13.	ร้อยตำรวจเอก ปิติทัสสน์	แก้ววิเชียร	ผู้ช่วยเลขานุการ

รายนาม

คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาและจัดทำยุทธศาสตร์เชิงรุก
เพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม
(ตามคำสั่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ 63/2552
ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552)

1.	พลตำรวจเอก วันชัย	ศรีนวลนัด	ประธานอนุกรรมการ
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.ประธาน	วัฒนวาณิชย์	อนุกรรมการ
3.	รองศาสตราจารย์ ดร.กำชัย	จงจักรพันธ์	อนุกรรมการ
4.	รองศาสตราจารย์ อัจฉราพรพรณ	จรัสวัฒน์	อนุกรรมการ
5.	นายวรสิทธิ์	โรจนพานิช	อนุกรรมการ
6.	นายชัยพร	เกริกกฤษร	อนุกรรมการ
7.	พลตำรวจตรี บุญเลิศ	นันทวิสิทธิ์	อนุกรรมการ
8.	พลตำรวจตรี สัญญา	บัวเจริญ	อนุกรรมการ
9.	พลตำรวจตรี คำรบ	ปัญญาแก้ว	อนุกรรมการ
10.	พลตำรวจตรี พิศาล	मुखแจ้ง	อนุกรรมการ
11.	พันตำรวจเอก (พิเศษ) จักรพงษ์	วิวัฒน์วานิช	อนุกรรมการ
12.	พันเอก ปิยะวัฒน์	กิ่งเกตุ	อนุกรรมการ
13.	นางภิรมย์	ศรีประเสริฐ	อนุกรรมการและเลขานุการ
14.	นางสาววัลลภา	ศารทประภา	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
15.	นางสาวนิรมณ	เชื้อไทย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
16.	นางสาวสุจิตรา	บนสูงเนิน	เจ้าหน้าที่
17.	นายธรรมบุญ	เส็มยัง	เจ้าหน้าที่

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีวาระการดำรงตำแหน่ง 6 ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 257 กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีและเสนอมาตรการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการในกรณีไม่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอให้รายงาน ต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป
  2. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
  3. เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
  4. พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหา การละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ
  5. เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
  6. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน
  7. ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชนและองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน
  8. จัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ภายในประเทศและเสนอต่อรัฐสภา
  9. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ
- ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชน ประกอบด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ รวมทั้งมีอำนาจอื่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คำอธิบายความหมายของเครื่องหมาย

รูปทรงดอกบัว	คือ	ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่างเพื่อนมนุษย์ อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย
รูปคนล้อมเป็นวงกลม	คือ	การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นส่วนสำคัญ ในกระบวนการพัฒนาประเทศ
รูปมือ	คือ	การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ ด้วยหลักแห่งความเสมอภาคและภราดรภาพ
สีน้ำเงิน	คือ	สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม
	คือ	ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน
	คือ	ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่น จากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม สิทธิอื่นๆ ในสังคมไทย

